

Déli Hírlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

**A Romániai
Magyar Népközösség lapja**

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

A rongy becsülete

Mindenki tudja, milyen nagy szerepet játszik az ócska az iparban. De a mostani idők megismerésénél bennünket arra is, hogy a textilanyagok, sőt a papír is mily nagy szerepet játszik a nemzetgazdaságban, mint hulladékanyag. Ékeidőkben jóismert alakok voltak mindenütt a házalók, akik udvarról udvarra bekiáltva összegyűjtötték minden ócskaságot. Különösen a városokban nyújtott a foglalkozás számos elkallódott ember számára, habár sanyaru, de biztos megélhetést. A tizenhatodik század elején az első párisvárosi kronika is megemlékezik már erről az alvilági, de még becsületesebb társadalomról, erről a furcsa óéhről, amelynek tagjai átkutatják a szemétdombokat, sőt a föld alatt mélyen elhúzódó csatornák vizeit is.

A későbbi századok folyamán még jobban tért nyert és még jobban beigazolódott, hogy igen hatalmas közgazdasági előnyt nyújt, kellően megszervezve, e megvetettség ellenére is regényes színezetet vett foglalkozás. Az utóbbi évtizedekben kiderült például, hogy a rongyot másra is lehet használni, mint amire eredetileg használták: papírgyártásra. A valóságban ezeket a textilhulladékokat nagyszerűen tudja feldolgozni maga a textilipar. Így Németországban már az elmúlt világháború kitörése előtt 1913-ban negyvenezer tonna rongyot dolgoztak fel harminc millió márká értékben. 1933-ban már százharminc millió értékű volt az iparba átmentett rongyemű értéke.

De lássuk csak, mi mindenre használható az annyira megvetett rongyhulladék? Először is ruhakészítéshez szükséges anyagallal gyűjtik, de felhasználják szőnyeg, takaró, sőt fehéremű készítésére is. Még a legselejtesebb, legértékvesztettebb rongyanyag is alkalmas arra, hogy kötőanyagként használják műszövetek gyártásánál. A szakemberek azonban megállapították, hogy e hatalmas méretű feldolgozás ellenére is csak a rongyanyag egy csekély töredéke került feldolgozásra, nagyobb része elrohadt, megették a molyok, vagy másképpen elkallódott el a magánháztartásokban. Ime ilyen nagy értékű volt mindennemű hulladékanyag már a békében is. Most azonban a háborúban elmondhatjuk, hogy azoknak észszerű feldolgozása valóságilag kincset ér.

Nincs az az ócska limlom, ami ne volna alkalmas arra, hogy hasznót hozzon a közgazdaságnak. Mindennemű gyapjú, gyapot, szövetek, műselyem, len, juta felhasználható. Kitiűnő szogalatoit tesznek a teljesen elrongyolódtól ruhaneműk még akkor is, ha moly pusztította azokat, hasonlóképpen ócska nadrágtartók, nyakkendők, szabászi hulladékok, harisnyák, rohadzó szőnyegek, darabokra szakadozott cipők, fehéreműk. Nem lehet semmi sem olyan kétségbeesett állapotban, hogy ne válhasson újra értékké. Ugyis különleges eljárásokkal megtisztítják és ugys még apróbb darabokra szaggatják azokat a gépek.

Igy válik minden újra értékké az ipari feldolgozás nagy körforgásában. Így alkalmazható az ócskaságokra és hulladékokra is a nagy törvény, hogy a természetben nem vész el semmi. Lám Angliában és Amerikában is gnyos mosollyal vették tudomásul, mikor megindultak a nagy, rongyokat és egyéb használt anyagokat gyűjtő, akciók. Sőt valljuk meg, hogy az emberek legnagyobb része mindenütt bizonyos lenézéssel vette tudomásul e célkitűzéseket. Ma azonban letűnt már az areokról a gnyos mosoly. Sőt ugy Angliában mint Amerikában is hasonló akciók vannak folyamatban. Ott is lázasan gyűjtik már a rongyot, mindennemű ócska textil szöveteket s megindult a nemzeti mozgalom úgy az ócska vasért, mint egyéb anyagokért.

Mindebből pedig tanulhatunk mindannyian. Hogy becsüljük meg az ócskaságokat és tartunk azokat szemmel, mint figyelemreméltó értékeket. Nincs olyan magánháztartás, ahol ne lehetne ilyesim föllelni. Ne dobjunk tehát semmit a szemétdombra azzal az indótolással, hogy ugys használhatatlan már, vagy ugys kikezdte a moly. Lelkiismeretes szemle alapján csakhamar meggyőződhetünk majd arról, hogy bizony nagyon is felhasználható a közgazdaság számára, amivel eddig nem törődünk vagy szemétdomb prédájának szántunk. Vigyázzunk tehát a rongyra, a hulladékra és tegyük el gondosan az ócska vasat és egyéb rosdásodó limlomot is.

A háborun túl önmagunknak is használunk ezzel. Mert ne gondoljuk, hogy a háboru befejeztével azonnal beköszönt az aranybéke. A közgazdaságnak még azután is számos súlyos problémája lesz. És a jövő feladatainak megoldásában nagy segítségre lesz, ha elegendő hulladék és pótnyag áll majd rendelkezésre, hogy megkönyvitse öltözködésünket és egyéb gazdasági igényeink kielégítését, ami még sokáig csak igen erős nehézségek árán lesz megvalósítható. Becsüljük meg tehát a rongyot, a hulladékokat.

Három szovjet hadsereg semmisült meg

Százezernél több fogoly és óriási mennyiségű hadiszer a keleti arcvonal egyetlen szakaszán — Erlelődik a szmolenszki nagy csata eredménye — Két hadseregpáncsnok hadifogságban — Sikerek Esztországban

A szövetségesek újabb nagy sikeréről számol be a német hivatalos jelentés. Nem kevesebb, mint három orosz-szovjet hadsereg semmisült meg a harcok folyamán. A szmolenszki csata nagy eredményei most érlelődnek. A szovjet egységek teljes felbomlásban vannak és a szövetséges csapatok előnyomulását a gyorsan a frontra vezényelt tartalékok sem tudták feltartóztatni. A hadifoglyok száma állandóan nő, rengeteg hadiszer kerül a németek kezébe. Az eddigi harcok meghozták az eredményt. Az ellenség még ellenáll, de érezhető gyengülése.

A szovjet egységek teljes felbomlásban vannak

A tegnap délelőtt kiadott német hadijelentés a következőket közli a német vezéri főhadiszállásról:

Ukrajnában német csapatok magyar alakulatok bátor közreműködésével nagy sikert harcoltak ki. Az umani csatában a 6-ik és 12-ik, valamint a 18-ik szovjet hadsereg egyes részei, összesen 25 vadász-, hegyi- és páncélos hadosztály megsemmisült. Több mint 103.000 foglyot, ezek között a 6-ik és 12-ik hadsereg főparancsnokai kerültek a kezünkbe. 317 páncélos kocsit, 858 ágyut, 242 léghárlító ágyut, 5250 tehergépkocsit, 12 vasúti szerelvényt és sok más hadianyagot zsákmányoltunk. Az ellenség véres veszteségei meghaladják a 200.000 embert.

Közvetlenül délre a Pripet mocsaraktól német csapatok több napon át erdőben és mocsaras területen folytatott harc után elfoglalták Korosztén fontos vasúti csomópontot. Ugyancsak megsemmisítettük Roslaw környékén száz kilométernyire délkeletre Szmolenszktől bekerített szovjet csapatokat. 38.000 foglyot ejtettünk, 250 páncéloskocsit, 359 ágyut és sok más hadianyagot zsákmányoltunk.

Nagybritánia fölött a légierő felderítést végzett.

Német elismerés a román sikerekért

A Rador jelenti Berlinből, hogy a német sajtó nagy cikkekben foglalkozik a román csapatoknak a keleti arcvonalon elért sikereivel. Megállapítják, hogy ezek az eredmények egész Romániában is nagy meglepetést keltettek. A lapok foglalkoznak a román közvélemény reakciójával, melyet az angol rádió

Közben két angol vadászgépet lelőttünk.

Az elmúlt éjjel harci repülőgépek több angol repülőteret bombáztak. A földön pihenő angol repülőgépek és repülőgépesarnokok között jó találatokat értek el Anglia keleti és déli partvidékén kikötői berendezéseket bombáztunk.

Német harci repülőgépek az elmúlt éjjel is katonai berendezéseket támadtak meg a Suez-csatorna mentén.

Az Alexandria ellen irányuló légi támadás folytán az augusztus 8-ra virradó éjjel nehéz és legnehezebb kaliberű bombák megrongáltak egy uszó dokkot és egy kisebb angol hadihajót.

Az ellenség a múlt éjjel Észak- és Északnyugat-Németországban a tengerpart mentén romboló és gyűjtő bombákat dobott le, amelyek többek között Hamburg és Kiel lakónegyedére estek. A polgári lakosság némi veszteséget szenvedett. Egyes ellenséges repülőgépek, amelyek meg akarták támadni Berlint, a léghárlító útegek tüzeiben visszafordultak. Ejjeli vadászok három, a tengerészeti tüzérség pedig egy angol bombázó repülőgépet lőtt le.

A szovjet politikai biztosai kegyetlenkednek

Berlinből jelenti a Rador: Az egyik német hadosztály kórházában elhelyezték egy szovjet hadifoglyot, aki más hadifoglyok kijelentése szerint a 72-ik tüzérezredben szolgált. A szovjet katona mindkét lábán megsebesült, ezenkívül a nyakán vágóeszköztől származó sérülései is vannak. A bolsevista hadifoglyoknak ugy a nyelősöve, mint a légsöve megsérült. Amikor megkérdezték tőle, hogyan kapta a nyakán levő sebeket, a szovjet hadifogly ezt a szót írta le a papírra „Politruk” majd aláírta a nevét: Borrisov. Egy másik hadifogly kijelentette, hogy a „politruk” szóval a szovjet ezred politikai biztosát jelöli meg, mert ez sebesítette meg Borrisovot.

A politikai biztos meg akarta ölni Borrisovot, mert az a lábain levő sebek miatt nem tudott járni.

A NÉMET LÉGIERŐ SIKEREI

A Rador berlini jelentése szerint német zuhanó bombázók északi részén az arcvonalnak igen eredményes bombázásokat vittek végbe utak és csapatösszevonások ellen, az ellenségnek érzékeny veszteséget

rágalmhadjárata váltott ki. Ugyancsak nagy cikkekben foglalkozik az olasz sajtó is a román fegyvertényekkel és telve van dicsőréttel a román vitézség iránt. Egyben megállapítják az olasz lapok, hogy nagy hasonlóság van a moldovaiak és a dnyeszterentuli románok között.

RENGETEG A SZOVJET HALOTT

Berlinből jelenti a Rador: A szobati német sajtó bőségesen méltatja a német véderő főparancsnoksága által pénteken kiadott jelentését, amely a keleti fronton elért újabb sikerekről számolt be. A német újságok különösen a gazdag hadizsákmányt és a hadifoglyok nagy számát emelik ki, amely különben sokkal kisebb, mint a szovjet halottak vagy sebesültek száma.

Tizenhárom vonatot elpusztítottak. Megsemmisítettek továbbá 4 ágyúteget, több gépfegyverfészket és számos benzínraktárt.

A Dnyeszter partján megsemmisítettek egy pályaudvart és tíz vonatot. Más légi egységek szintén állomásokat bombáztak, továbbá 128 helységet a vasut mentén.

Járatnak milyen következményei lesznek a szovjetre, valamint Angliára nézve.

ELŐNYOMULÁS ESZTORSZÁGBAN

A N. T. I. jelentése szerint a német csapatok a szovjet arcvonal északi szakaszán elfoglalták Turvi városát, mely Esztországnak egyik fontos gócpontja. Az oroszok itt makacsul tartották magukat,

Német szállítórepülőök kiváló teljesítményei

Berlinből jelenti a Rador. Az NTI illetékes katonai körökből nyert értesülése szerint a jelenlegi háború egyik hadjáratában sem kellett a német csapatok ellátását végző szervezetnek olyan erőfeszítéseket kifejteni, mint a bolsevisták elleni harcban. Egyik hadjáratban sem volt ennek a szervezetnek a teljesítménye olyan nagy és sikeres, mint most. Különösen a légierőre hárult ez a fontos feladat, amelyet sikeresen oldott meg. A repülőgépek nemcsak hadianyagot, élelmet és csapatokat szállítottak a frontra, hanem a súlyos sebesülteket is a kórházba. A keleti front középső szakaszán működő egyik szállító légi raj teljesítménye képet nyújt arról, mire képesek a kitűnően bevált „Juncker 52” szállítórepülőgépek. Ez a repülőraj, amely tizenöt repülőgépből áll, június 22-től augusztus 8-ig 2334 repülőutat tett meg, legalább 444.000 kilométer hosszúságban, két millió 700.000 kilogramm hadianyagot szállított a frontra. Ezenkívül a légi raj 2381 sebesültet szállított a front mögötti kórházakba. A tizenöt repülőgép közül, amellyel a szovjet elleni hadjáratot meekedte, tizenkettő még mindig résztvesz a szállításokban.

amit megkönnyített számukra az a körülmény, hogy a város magasán fekszik és így elősegíti a védekezést. A németek megkerülték a várost és északról behatoltak. Kemény küzdelem után megfutamtították a szovjet katonákat. Alkiknek nem maradt idejük a menekülésre, azokat megsemmisítették. A városban a szovjet csapatoknak egy rádióleadója is működött, melyet még sikerült felrobbantaniok.

Római jelentés szerint a Popolo di Roma arról értesül, hogy az angolok és amerikaiak most szeretnék Vladivosztk helyett az archangelszki kikötőn keresztül segítséget küldeni a szovjetnek. Ez az ut ugyanis sokkal rövidebb, mintha Vladivosztkba kellene a hajóknak menni. Archangelszk vasuti végpont a Dúna jobbpartján és igen fontos kikötő. Itt látták el az angolok annak idején az egykori orosz birodalmat terményeikkel és gyártmányaikkal.

MEGHUSITOTT BRIT LÉGITÁMADÁSİKISÉRLET BERLIN ELLEN

Berlinből jelenti a Rador: Péntekről szombatra virradó éjjel az ellenség berepüléseket végzett Németország északi és északnyugati részén. Néhány ellenséges gép Berlin fölé igyekezett repülni, de

a légvédelmi tüzérség visszatérésre kényszerítette őket,

ugyhogy kárt nem okozhattak. Az eddig beérkezett jelentések szerint az éjjeli őrszolgálatot teljesítő német vadászgépek két ellenséges repülőgépet lelőttek.

Az angol postacenzúra titkaiból

Levelek világkörüli útja, míg a Bermuda-szigeten levő központi cenzurahivatalba jutnak — Csak angolok lehetnek cenzorok — A cenzorok levelezését is cenzurázzák

Midőn az angolok az elmúlt háború után megtudták, hogy a liverpooli levélcenzúra főnöke egy német politikai ügynök volt, Lloyd George megallobbenne kiáltott fel:

— Eme egyetlen ember miatt elveszthettük volna a háborút!

Pedig mikor annakidején a postacenzúra életbe lépett, Angliában is csak egy kicsiny beavatott, kör fogta fel teljes jelentőségében ennek az intézkedésnek rendkívüli fontosságát.

Csak kvesen tudták, micsoda hatalmat jelent a jól megszervezett cenzuraszolgálat. Ennek a hivatalnak nem pusztán az a feladata, hogy visszatartsa a háború szempontjából veszedelmes értesítéseket, hanem kötelessége az is, hogy összegyűjtse azokat a külföldi levelekben található adatokat, melyek a katonai helyzetre, politikára, vagy az ellenséges gazdaságra vonatkoznak.

A jelenlegi háborúban szintén teljes gőzzel dolgozik az angol cenzúra. Hogy miképpen történik, az alábbiakban láthatjuk. Mindenekelőtt elkülönítik a leveleket aszerint, hogy üzleti természetűek-e, vagy magánzemélyeknek szólnak. Ezután egyetlen pillantás a fehér listára meggyőzheti a tisztviselőt arról, hogy

mely címzettek leveleit nem kell cenzurálni.

A fekete lista viszont azon úgy belföldi, mint külföldi gyanús egyének neveit tartalmazza, akikkel szemben résen kell lenni. Rendszerint bizonyos városnak postáját ugyanannak a cenzornak osztják be, aki már a levélpapírról és az írásról megismeri az ő fekete báránykait. A nem kívánatos értesítéseket illetőleg viszont más az eljárás. Ezeket a részeket vagy befekettítik, vagy pedig egészen egyszerűen kivágják a levélből.

Ha azonban olyan írás kerül a cenzorok kezébe, amelynek a tartalmából kémkedésre következtethetnek, úgy

szépen eljuttatják a levelet a címzettnek, előbb azonban pontosan lefényképezik az írást.

Ezt azért cselekszik, mert éppen a levelezés folytatása teszi lehetségessé, hogy az illető kémeik egész munkáját leleplezze azután később a politikai rendőrség. Igen érdekes adatokat közöl a jelenlegi háború angol levélcenzurájára vonatkozólag Oliver Jensen nevű skandináv újságíró, aki egy északamerikai újságban számol be tapasztalatairól.

Minden levél útja Hamiltonba vezet

Az újságíró a Bermuda-szigetek fővárosában, Hamiltonban időzött hosszabb ideig. Ez a város pedig arról nevezetes, hogy mostanában az európai és amerikai világrész közti posta legnagyobb része ott megy keresztül.

De a más világrészek közötti levelezés is gyakran óriási kerülővel, ott összpontosul a Bermuda-szigeteken, mielőtt rendeltetési helyére továbbitanák. Ha például valaki Holland-Indiából levelet ír a meg nem szállott Franciaországba, akkor majdnem az egész földgömböt megkerülve irányítják,

hogy beleakadjon a Hamilton városában kifeszített hatalmas cenzurahálóba.

Természetes, hogy egy ilyen hivatalnak a szak-tisztviselőik egész hadseregét kell foglalkoztatnia. Egyedül a cenzorok feladatát tehát körülbelül nyolcszáz tisztviselő látja el, tisztviselőik, akik legnagyobb részben nők.

Ezek a kiküldöttek már a háború kitörése óta tartózkodnak a Bermuda-szigeteken és csak akkor szünek meg remete él-tük, ha felváltják őket. Szórakozási alkalom ott ugyanis nagyon kevés van, de szabad idővel sem tulságosan rendelkeznek a tisztviselőik, mert tengerparti munkájuk egészen lefoglalta őket.

Ez a nőnes társaság a főváros lecszebb szállodáiban lakik s lefeliebb azzal tölthetik el szabad idejüket, hogy golfot játszanak.

A cenzúra-tisztviselőit természetesen csak olyan férfiak vagy hölgyek láthatják el, akiknek politikai megbízhatósága minden kétségen felül áll.

Minden cenzornak tehát elsősorban brit állampolgárnak kell lennie.

Miután azonban ennek a foglalkozásnak az a legelső feltétele, hogy az illető számos nyelvet tudjon, bizonyos kiegészítő módozatokhoz kellett fordulni. A született angolok legnagyobb része ugyanis nem hajlandó más náció nyelvét megtanulni, így nagyobb a kereslet, mint a kínálat. A dolgot tehát úgy oldották meg a Bermuda-szigeteken, hogy mégis

mindenféle fajta más nemzetbeli embert is felvesznek, de ezeknek legalább is naturalizált angoloknak kell lenniök.

Igy azután igazi nemzetközi társaság verődött össze a hamiltoni nagy cenzurahivatalnál. Találkozott ott például a svéd újságíró egy volt svájci virágkereskedővel, egy volt cseh bankhivatalnokkal, francia íróval, magyar operette librettistával, egy török nővel, akinek bárja volt azelőtt Istanbulban és így tovább. A világ minden nyelvű leveleit kell itt ellenőrizni. Hindu, rutén, katalán, ukrán, bászok s a legkülönbözőbb ázsiai idiomák vannak napirenden, de a cenzurahivatal vezetője azt mondja, hogy mégsem maradt még írás megoldás nélkül. A bizalom a cenzorokban azonban mégsem teljes. Mert

a cenzorok leveleit is cenzurázzák a főcenzorok.

Mindazonáltal még sem lehet tudni, hogy nem akadnak-e a biztonsági szerek között olyanok, akikről egyszer mégis kiderül, mint a multban, hogy az angol világ ellenségeinek szolgálatában állottak.

Távlatok

LÉGIPIADÓ VOLT IZLAND SZIGETÉN, melyre nemrég amerikai csapatok szálltak meg. A szigeten bögtek, támadó repülőgépek azonban hire-hamva sem volt. Kiderült, hogy a riadót csak azért rendelték el, hogy az amerikai lapoknak legyen újabb eseményük, — hiszen jól fest az újság első oldalán, öles betűkkel ez a kiáltó mondat: Riadó Izlandon! Valóságos mozdírab cím. Semleges megfigyelők szerint — jelenti a Stefani-iroda a riadót csak azért rendelték el, hogy ezzel is izgassák az amerikai közvéleményt.

JAPAN BUCURESTII KATONAI ATTASEJA, Fudzitsuka tábornok, a japán hadsereg nevében ötvenezer lelt juttatott el a román hadügyminisztériumhoz, a felszabadító háborúban megsebesült katonák javára. A háromhatalmi egyezmény tagállamának e szép gesztusát Iacobici tábornok, nemzetvédelmi miniszter megleghangu levélben köszönte meg, hangsúlyozva, hogy a kommunizmus ellen velt nagy harc mindenkorra egybefűzi a háromhatalmi egyezmény szellemében szövetségzett államokat.

TÖRÖKORSZÁG ÉS A BRIT SAKKHUZÁS. A Német Távirati Iroda jelentése szerint török politikai körökben nagy a nyugtalanság az angolok újabb moszuli csapatösszevonásai miatt. Irak határától a Kaukázus légvonalban mindössze százhusz kilométerre van s annak ellenére, hogy az átkelés Aszerbejdján felé, a nagy hegyeken keresztül, nehézségekbe ütközik, a Tiflisz felé (Kaukázus) vezető utat még ebben az időnyben is használhatják a gépesített alakulatok. Török vélemény szerint Anglia aligha veszi figyelembe Irán és Törökország semlegességét, amint megszegte Sziria ügyében adott ígérését is, s megkísérli, hogy összeköttetést teremtsen a Szovjetszóniával, megkaparintsa magának a bakui kőolajtelepeket. Az ankarai és teheráni kormány szilárd elhatározása, hogy fegyverrel a kezében megvédi semlegességét.

PETROGRAD FÖLÖTT egy német felderítő repülőgép augusztus ötödikén nyolc zárólgömböt lelőtt s azok lángolva zuhantak le a városra. Más hat zárólgömböt ugyanaz a német felderítőgép erősen megrongált.

EGYES KÜLFÖLDI LAPOK azt a hírt terjesztették, hogy a görögországi olasz csapatok megszállták volna Thraciát és Görög-Macedóniát. Olasz politikai körökben ezt a hírt megcáfolták s rámutattak arra, hogy az ellenséges propaganda eme újabb erőlködése a bolgár—olasz viszony megzavarására irányul.

JÖN A TÉL? Pár nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Spanyolország egyes helyein hirtelen a fagy-pont alá süllyedt a hőmérséklet és leesett az első hó. Most Chiléből érkezik a jelentés, mely szerint az Andokban hatalmas hóviharak vannak, egyes völgyekben a hófúvás házmagasságu torlaszokat emelt, melyek következtében a vasúti közlekedés teljesen megbénult.

EZERHATSZÁZ ÚJ NÉPISKOLA nyílik meg ősszel Olaszországban. Javarteszt falun. Az olasz közoktatásiügyi minisztérium nemzetépítő munkájának újabb fényes bizonyítéka ez a tény, de jelzi ugyanakkor a nép életerejét is: annyi a gyermek, hogy nem elég már a meglévő sok iskola.

ANGLIA BÉKETERVEIRE jellemző fényt vetett nemrég a Times indiszkrét cikke, mely nyíltan bevalloita, hogy London Moszkvára bízna Délkelet-európa sorsát — ha tőle függene. Ez a kijelentés a közeli államokban, főként pedig Törökországban idegességet keltett, — jelenti a Rador Berlinből. A Times ezért most magyarokodni akar, újabb cikket közölt, melyben — mint Karl Megerle, a Berliner Börsenzeitung diplomáciai szerkesztője megállapítja, — ellentmond önmagának és logikai bukfencekkel azt igyekszik bizonyíthatni, hogy nem azt írta, amit írt, nem úgy gondolta a dolgot, ahogy — gondolta. Ez is jellemző kortűnet.

(—r)

A német orvosok a hadifogságba került ellenséges katonákat is gondosan kezelik.

A német gépesített osztagok a zsákmányolt tartályból vesznek benzint.

A gyors előnyomulás érdekében német harciokocsilis szállítják a gyalogságot.

Antonescu tábornok-államvezető a német-román seregek főparancsnoka a Führer főhadiszállásán

Bucurestiből jelenti a Rador: Antonescu Ion tábornok, államvezető, a német-román seregek főparancsnoka, valahol a keleti fronton találkozott Hitler birodalmi vezér és kancellárral.

Az államvezető-parancsnok hajnali öt órakor szállt föl arra a hárommotoros Junkers-repülőgépre, melyet külön a Führer küldött számára. Az elindulást megelőzőleg Jienescu légügyi államtitkár és Miocescu tábornok. Az államvezető repülőgépén helyet foglalt még Ioanitiu tábornok, vezérkari főnök Blauffé tábornok, Elefterescu ezredes, Hax ezredes és Neuenfeld dr. főhadnagy. Több órai repülés után a gép leszáll egy katonai repülőterre, ahol Schobert tábornok és Busse ezredes csatlakozott az államvezető kíséretéhez. Innen továbbindulva,

az államvezető repülőgépét négy német vadászgép kísérte.

Így óra múlva az államvezető-főparancsnok és kísérete megérkezett kitűzött céljához, ahol Rundstädt tábornagy, Löhr, Majoronsky és Sonnenstarn tábornok, Arenberg herceg őrnagy és több más magasrangú katonai vezetőszemélyiség fogadta őket. A szokásos bemutatkozások után Antonescu Ion államvezető-főparancsnok és kísérete elindult a Führer főhadiszállására.

A német katonák azonnal felismerték Antonescu tábornokot és melegen ünnepelték, szeretettel vették körül és számos fénykép- és mozifelvételt készítettek róla.

A német főhadiszállás újabb üdvözlések következtek, büffét szolgáltak fel, majd nemsokára hosszas éljenzések jelentek a Führer jövetelét, aki Keitel tábornagy, Bodenschatz és Sode tábornokok s több magasrangú tiszt kíséretében érkezett meg.

Tanácskozás a háboru további menetéről

A vizontlátás a két államvezető között a legszívélyesebb volt. A szokásos bemutatkozások után a Führer köszönetet mondott Antonescu tábornoknak a román hadsereg pompás magatartásáért és örömeinek adott kifejezést, hogy a román és német katonák hősiességével visszafoglalták Besszarabiát és Bukovinát.

A nagy német birodalom vezetője Romániát magasztalva, annak jövőjébe és szilárdságába vetett meggyőződését hangoztatta. A Führer kezét szorított Antonescu tábornokkal, akinek mellére tüzte a Vaskereszt első és másodosztályú lovagkeresztjét. A magas kitüntetésnek különös jelentősége van.

Antonescu tábornok az első külföldi, akit ebben a kitüntetésben részesítettek,

mely a legvittebb tettek elismerését jelenti. Így ezt a kitüntetést kapta nemrég két vitéz német káplár: egyikük gránáttal a kezében egyedül hat ellenséges tankot semmisített meg, a másik pedig, szintén hősiességével, levegőbe repített több ellenséges bombaálló erődítmény-helyiséget (kazamatát) és így megkönnyítette egy egész ezred előnyomulását. Csak az ily

rendkívüli vitézi tetteket tüntetik ki ezzel az érdemrenddel.

Antonescu tábornokot a Führer ily hősök közé sorolta s a megtiszteltetés Romániára is vonatkozik.

Antonescu Ion tábornok, főparancsnok köszönetet mondott a Führer eme gesztusáért s biztosította őt egy maga, mint az ország bizalmáról és ragaszkodásáról.

Az ünnepélyes szertartás után a két államvezető visszavonult a főhadiszállás egyik termébe, ahol Keitel tábornagy és Schmidt tanácsos jelenlétében

tanácskoztak a háboru menetéről.

Ezalatt Schobert tábornok a Führer nevében Ioanitiu tábornoknak, a román hadsereg vezérkari főnökének átadta a Vaskereszt I. és II. osztályú kitüntetését. Délelőtt fél tízkor a Führer elbucszott Antonescu tábornok, államvezetőtől és kíséretével eltávozott. A Führer távozása után a román-német seregek főparancsnoka Majewsky tábornokkal még hosszasan elbeszélgetett, majd délben 1 órakor Rundstädt tábornagy és a kíséret tagjaival a repülőterre ment, ahol a Vaskereszt új lovagját katonai tiszteletadásban részesítették. A Junkers-gép ezután a magasba emelkedett és visszaindult Románia felé...

A horvát hadsereg elfojtotta a szórványos kommunista zavargásokat

Zágrábból jelenti az NTL, hogy a szerb kommunista zavargásával kapcsolatban a következő hivatalos közleményt hozták nyilvánosságra:

Julius 10-e körül az angol rádióállomások arra hívták fel a horvát népet, hogy július 14-én adott jelre kezdjen forogást. Röviddel július 14-e előtt az angol rádió közölte, hogy

a forogást elhalasztották.

Ennek ellenére a keresztineci táborba internáltak közül mintegy nyolcvan magukhoz ragadták a kezdeményezést, de a forradalmárokat elfogták és átadták a hatóságoknak. Julius 20-án elszigetelt felfegyverzett bandák, amelyek a környező erdőkben bujkáltak,

betörték a falvakba és legyilkolták a védtelen polgári lakosságot.

Az áldozatok iavar' volikus és muzulmán nőkből

és gyermekekből került ki. Több támadás történt a csendőrsökök ellen is.

A horvát hadsereg az usztasa-alakulatokkal karöltve erőlyesen fellépett a terroristák ellen és elfojtotta a megmozdulásokat.

Megállapították, hogy a terroristák vezetői a volt kommunista párt tagjaiból és zsidókból állottak. Mindenütt, ahol megjelentek, vörös zászlót tüztek ki és azt állították, hogy a szovjet hadsereg elfoglalta Zágrábot, Banjalukat és más fontos horvátországi városokat. A terroristák megkísérelték megrongálni a Zágráb környéki vasutvonalakat és bombákat dobtak az egyik usztasa-alakulatra. A mozgalmat azonban meghiusították és a bűnösök bíróság elé kerültek.

Addig jár a korszó a kutra...

A megtévedt alkalmazott olcsóbban adta el a portékát, amiért a vevőktől utólag busás jutalmat kapott

Turnu-Severinből jelentik: Nae Giurescu turnuseverini fűszerkereskedőnek ide s tova már két év óta gyanus volt, hogy egyik alkalmazottja, Totoroanta Dumitru 18 éves raktári tisztviselő feltűnően nagyjában él, sokat költekezik, egymásután csináltat magának új ruhákat és cipőket. A tisztviselőnek nem volt oly nagy fizetése, hogy minderre telt volna neki abból s a kereskedő több ízben felelősségre is vonta Totoroantát, honnan van annyi pénze?

— Apámtól kaptam! — válaszolta a tisztviselő. — Apám jómódu gazda Pristol községben és tulajdonképp

nem is szorulnék rá arra, hogy munkát vállaljak itt a városban,

mert odahaza ugy élhetnék, mint egy kiskirály. De hát... én nem szeretem a téletlenséget...

A kereskedőt nem győzte meg ez a válasz és figyelni kezdte Totoroantát. Ez azonban ügyleteit oly körültekintéssel intézte, hogy sokáig kikerülte az ellenőrzést. Nem lehetett semmiféle szabálytalanságot Totoroantára bizonyítani. Addig jár azonban a korszó a kutra, míg egyszer eltörik. Így volt ez a nagylábon élő fiatalemberrel is. A mult héten, egyik délelőtti egy turnuseverini hölgy, névszerint Surdu Aristita nagyobb bevásárlást eszközölt a Giurescu cégnél. A kereskedőnek feltűnt, hogy

a nő csomagokkal megrakodva ment el az utalétekből, — a pénztárnál aránylag keveset fizetett.

Gyanut fogott és vissza hivatta a hölgyet. Az eleinte sértődött, hallani sem akart arról s csak amikor a kereskedő rendőrral fenygetőzött, tért vissza az üzletbe. Felbontották a csomagokat s

kiderült, hogy a vásárolt holmi jóval többbe kerül, mint amennyit Surdu Aristita a kasszájánál fizetett érte.

Jelentették az ügyet azonnal a rendőrségnek, mely a vizsgálatok és kihallgatások során megállapította, hogy Totoroanta Dumitru sok vevővel titkos megállapodást kötött:

jóval olcsóbban adta el nekik a portékát, utólag ezért tőlük bizonyos „százalékot” kapott.

Naponta többszáz leit, de sokszor ezreket is keresett így. Szélhámoságait oly agyafurrt ravasszággal intézte, hogy mostanáig nem sikerült őt leleplezni. A rendőrség Totoroanta Dumitru letartóztatta. Vizsgálat folyik a szélhámos tisztviselő egyik nőismerőse ellen is, aki Totoroantának a jelek szerint nemcsak a mulatozásokban és dorbézolásokban volt társa, de valószínűleg tudott az ebül szerzett pénz eredetéről is...

FORUM ARAD — Telefon 20-10
nyáron is nagy filmeket játszik

Városunk egyedüli jól szellőztetett kellemesen hívős terme

Ma! Egy filmsiker, amilyen még nem volt!
A XX század legnagyobb filmörtása!

A négy toll

A főszerepekben JOHN CLEMENTS, JUNE DEPREZ,
RALPH RICHARDSON és C. AUBREY SMITH

3. sz. Román háborus hirdó és az 514. sz. UFA-hirdó. Előadások 3, 5, 7-15 és 9-30-kor.
11-30-kor matiné mérsékelt helyárakkal

SCHIFF BÉLA, TIMIȘOARA

Tüneményes asszony, aki Petőfinek rebegte el a boldogító igent és hetvenkilenc éves korában is még tapsokat aratott a színpadon

Mintha valami üdítő oázisba tértem volna: csupa szívéllyesség ez a ház s a jóleső magyaros szívéllyesség igazi megtestesítése a kedves öregur, akinek nyolcvanegy esztendő nyomja a vállát, de legfeljebb hatvannak látszik. S akinek közvetlen, élénken festő szavait hallgatom régi időről és érdekes régi emberekről. Nagy nevek kerülnek felszínre; Szerdahelyi Kálmán, meg az apja, Szerdahelyi József, a magyar színművészet régi titánjai, Prielle

Kornélia, Felek Miklós és Petőfi. Szerdahelyi Károly nyugalmazott főszolgabíró, a temesi vármegei élet régi, markáns egyénisége varázsolta most életre a Szerdahelyiek, meg a Prielle Kornélia alakját — Szerdahelyi Kálmánét, akit Jókai az ország legszebb emberének nevezett s a kicsi, törekény Prielle Kornéliát, aki beleszövődik nagy idők miljöjébe!

Két üstökös egy családból

Szerdahelyi Kálmán... ismétlem elmerengve. — Hogyne! Edes unokatestvérem volt! Az apja meg, Szerdahelyi József, a nagybátyám.

Régi családi iratok kerülnek elő. Nyitraszerdahelyi Szerdahelyi vagy Zerdahelyi. Egyik tagja 1803-ban alispán. Régi törzsökös család. Meg van írva, hogy 1757-ben már vagy félezer esztendő. A tatárjárás korában már kitiűnt... akkoriban bizonyára nem a színjátszó művészettel.

— Szerdahelyi József, a család egyik elszegényedett tagja — magyarzza az öregur — Hódmezővásárhelyre költözött. Regáljogon mészárszéket nyitott és mgzadagodott. Ott született, Hódmezővásárhelyen Szerdahelyi József, a művész.

A gazdag mészáros urat akar faragni a fiából. Taníttatja, az meg Váradon megismeri a színészetet s a hivatás magával sodorja. Szülei ellenzik, hogy nem megy hivatalnoknak, hanem „teátristának” — pedig fényre deríti a család nevét! Akinek előbb csak

a zenekarban jutott valami szerényke hely, csakhamar ének- és zeneanára a társulat tagjainak, majd elsórangu drámai és énekes színész, zeneszerző, író. Darabokat átír, összeállítja a Ludas Matyi zenéjét, eredeti zenét ír a Csikóshoz, Liliomfihoz, van önálló operája és sok-sok gyönyörű nótá emlékeztet reá. Népdalok, amiket felkap, átír, hangszerel. A Cserebogár, a Hortobágyi pusztán...

Es érdekes: a nagy művész, amikor a fiáról van szó, szigorúan ügyel rá, hogy a színháznak még a tájékát se lássa. Ne legyen belőle színész... De Szerdahelyi Kálmán csodálatos tehetsége fényregyul. Egy ideig ellenkezik az apa, aztán magához veszi a színpadra s a fia pályája egyre magasabbra ivel. Nevét visszhangozza egy ország. Irodalmilag tevékenykedik. Ir színművet és számos francia meg angol darab fordításával gazdagítja a repertoárt. Ir operettzenét.

Petőfi és Prielle Kornélia mátkasága

Ereklyékre kerül a sor. Itt egy régi fénykép, Szerdahelyi Józsefné idős korában. A másikon Szerdahelyiné a leányával, Nellivel, aki színésznő volt, de korán elhunyt. Itt meg levelek Prielle Kornéliától, Szerdahelyi Kálmán feleségétől. Prielle Kornélia, aki megindította Petőfi Sándor szívét is, aki Petőfi Sándor menyasszonya volt!

...A szemem elé rajzolódik az eset, amikor a kezemben tartom Prielle Kornélia leveleit... Kihajtott gallér, dacos pillantás, Petőfi... Ugy jött meg Szatmárról égő fájdalommal a szívében. Szendrey Juliának hívták akkoriban azt a fájdalmat... Belép a debreceni színházba. Az előadás egy percre megáll Szigligeti Két pisztolya van műsoron. Prielle Kornélia a főszereplő. Eppen dalba fogna, amint szerepe előírja Felcsendül kedves, kéllemes hangja... De ime, nem az előírt dal ez, a pillanat hatása alatt ad éneklő, hogy: A virágnak megtiltani nem lehet...

Meglepetten megáll Petőfi. A saját dala szíven találja. Pelsiet a színpadra a művésznő. Másnap ismét felkeresi és megkéri a kezét. Este ujra színház. A „Lara hét fia” kerül színpadra. Kornélia menyasszonyi ruhában játszik... Petőfi Sándor ismét a színpadra siet és megkéri a színészeket, előadás után maradjanak együtt, esküvő lesz. S rohan, este, papot keresni, aki megeskesse őket. Nincs diszpenzáció... Legalább annyi: Petőfi elhuzatja Prielle Kornélia ablaka alatt a dalt, amely tőle indult s annyi melegséggel tért vissza hozzá: A virágnak megtiltani nem lehet...

Prielle Kornélia ekkor, 1846-ban, mindössze husz éves. Es boldog... De nemsokára, hogy Petőfi távozott, finom női meglátással megérti a helyzetet. Sértett hiúság, dac mardossa a költő lelkét s a főszereplő mégiscsak Szendrey Julia... Prielle Kornélia pedig nem szokott hozzá, hogy ne ő legyen a főszereplő... S a kedves kis idill csendesen elmúlt, mint tavon az elsimuló fodor...

Hatvannégy éven át a színpadon

Tüneményes asszony!... Itt van előttem a fénykép, erről már galambószhaju matróna néz reám, élénk szemével. Tizenöt éves volt, amikor — éppen száz évvel ezelőtt — a színpadra lépett és hetvenkilencedik évéig egyre aratta babérait. Szerepek és alakítások végelethatatlan variációi, hatvannégy esztendőn át egyre adta a lelkét. Utóbb már a Nagymama szerepében. Amelyet a részére írt Csiky Gergely, aki timisoarai papneveldei tanár korában

aratta volt első sikereit színműveivel... Kétszer keresztelte életutját Szerdahelyi Kálmán, a legszebb, legdallásabb férfi. Egy évre a debreceni epizód után feleségül vette. Mindössze tizennyolc éves volt. Szerdahelyi negyvennyolcban beáll katonának, a házasságot felbontják. Jóval egy évtized múltán másodsor is házasságra lépnek és együtt aratják legfényesebb sikereiket...

Melegangu rokoni irás — Prielle Kornéliától

— A Szerdahelyiek továbbra is tartották Kornélia-nénivel a kapcsolatot. Azután is, hogy férjét a hlálos ágyon az utolsó percig annyi odaadással ápolta. Különösen Sándor bátyám levelezett vele, mondja a volt főszolgabíró. Előkerül Prielle Kornélia két levele és ezek egyikében Szerdahelyi József képét az unokaöcsnek ígéri.

Szerdahelyi Károly, a kedves öregur élvezet abba a szobába, ahol az olajfestésű képet őrizi. Hallan a hitattal lép be. Igazán szép, muzeális értékű festmény. „Szerdahelyi, a parázsfuvo” A két négyere közt tartott paraszat fujja s az rőt fényt vet az arcára. Karakterisztikus alakításainak egyike... S a falon Szerdahelyi Kálmán hatalmas könyvmaros képe is: valóban igen szép férfi!

Az öregur, amint mondja, már gyermekkorában került Timisoarára. Az első két osztályt végezte a piaristáknál. Cseregyerek volt Stéger Ernő nyomdatulajdonosnál, viszont Stéger Guszti ott volt náluk, Kanizsán.

Akkor még a gyárvárosi zugó malmok s a várfalak városa volt Timisoara. A reáliskola helyén állt a régi színház, amelyet ugy alakítottak át az egykori „rác magisztrátus” városzházából. Abban a régi színházban már 1849 elején gyönyörködtette Prielle Kornélia a timisoarai közönséget. Az a Prielle Kornélia, aki még Petőfi Sándornak rebegte el a boldogító igent és még századunk elején is aratott tapsokat a színpadon...

A gyomor az ember legnagyobb szerencsétlensége

amikor különböző okok miatt nem képes betölteni hivatását és jelenléte súlyos zavarok, valamint elképzelhetetlen fájdalmak alakjában észlelhető. De a gyomor a legnagyobb boldogság, ha háborítatlanul működhetik és nem érezzük jelenlétét. Olyan ekkor ez a szervünk, mint a szolgáló, aki hibátlanul, hallgatagon és szerényen, anélkül, hogy bennünket zavarna, teljesíti kötelességét. Bárkinek módjában áll szerencsétlenségét boldogsággá átalakítani, ha az ismert fővárosi „Thoiss” gyógyszerár (Calea Victoriei 124) által nálunk is forgalomba hozott „GASTRO-D” készítményt használja, amelynek ára utánvétellel 150 lei. A készítmény, amelyet az egész világon több százezer ember használ, a tudományos világban szenzációt keltett a gyomor, máj, vese és a belek megbetegedésénél elért nagy-szerű tulajdonságánál fogva.

Az utak javítását kéri egy élénk forgalmu kültelek

Városaink mind épülnek, szépülnek, tejlóúnek, terebélyesednek, azonban valamennyinek a testén ott szégyenkezik néhány sepségtölt, néhány mostohaországban levő kültelek. Amíg a városok belső területeire az arra hivatottak feltő gondnal vigyáznak, addig — nem szándékosan, de a körülmények folytán — a kültelek nem részesülnek mindig olyan gondozásban, amely lakosaik számánál és közhelyviselésénél fogva megérdemelnének. Elhatároztuk, hogy hangot adunk a különböző városok külteki bajainak. A sort hadd nyissa meg Timisoara egyik nagy kültelek, a Ronati.

Ronati a negyedik kerületi főpályaudvar jobb oldalán, a sineken tul fekszik. Lakosainak száma 4300, tehát annyi mint számos vidéki városkának van, Ronati kültelken 1200 polgari kis lakóház áll, kerttel és udvarral, ezenkívül van az államvasutnak két nagy blokkháza, ar.elyben összesen száz lakás van. A lakosság házáinak udvarán dísznőt és baromfit tart, kertjében pedig főzeléket, zöldeget és gyümölcsöt természet és így igyekeznek megélhetésüket könnyebbé tenni. Foglalkozásra nézve a ronatiak túlnyomó részben vasutasok, vagy vasuti nyugdíjasok. Van a telepen nyolc kereskedő, néhány hentes, cipész és borbély. Lakik ezen a kültelken néhány földműves is, de ezeknek földje valamely szomszédos község határában van. Napszamosok is telepedtek ott, de kenyerüket más városrészekben keresik. Ronati lakosai, akik a városi illetéket éppen ugy fizetik, mint az más városrészekben szokásos, különösen az utak miatt panaszkodnak, Ronati felé a főpályaudvartól autobusz visz, de a ronati ut olyan rossz, kátyus, hogy gyakran szünetel az autobuszforgalom a defektek miatt. Ezt az autótut rendbe kellene hozni. Ezenkívül kívánatos volna, hogy a gázgyártól kezdődően aszfaltos gyalogjárót létesítsenek Ronatira, mint azt más városrészekkel határos kültelekkel tették. Különösen kívánatos volna a Saulescu, a Moise Dobosan és a Rosetti utcák kikövezése, a Pictoral Aman-utca kiszélesítése és a Calea Bogdanestilor meghosszabbítása a ronati templomig.

Köztisztasági és közegészségügyi tekintetben javított a tíz év előtt megépített vízvezeték. Azonban szükségesnek mutatkozik a vízvezeték hálózat kiszélesítése és a közutak szaporítása. A vízvezetékkel együtt nem építették meg a csatornát is s így a szennyvizek levezetése lehetetlen. A közegészségügyi viszonyok eléggé kedvezőek, a városrészt mindenkor mentes maradt járványok pusztító fellépésétől. Az egészségügyi szolgálatot egy orvos és három baba látja el, a városi gondozónők állandóan kilátogatnak Ronatira.

Timisoara város vezetősége mindenkor szíven viselte a kültelek sorsát. Ronati reméli, hogy mihelyt a mai rendkívüli állapotok elmúlnak, a panaszokat orvosolni fogják.

Fordításokat

magyarból németre és németből magyarra, irodalmi és szakműveket vállalok. Timisoara III., Strada Rusu Srianu 2 szám

A pánarab mozgalon ujjáéledése Közéleleten

Sok szó esik ezekben a napokban a pánarab és pánmuzulmán mozgalmakról. Tekintettel arra, hogy ez a kérdés a már megtörtént és még bekövetkező események megértésénél fontosnak látszik, érdemes vele kissé részletesebben foglalkozni.

Amikor a Krisztus utáni hetedik század elején Mohamed az Iszlámot megalapította és ez az új vallás utat tört az egész közéleleten, a két mozgalom tulajdonképpen azonos volt, mert hiszen

az Iszlám elsősorban az arabok vallása volt.

Ugyan még az első időben csatlakoztak az új valláshoz nem arab nemzetek is, ezek közül a leglényegesebb a perzsza. Mohamed utódlása tekintetében külön álláspontot foglalván el, különvált és azóta is a kisebbségi szektát, az úgynevezett siáit alkotja, szemben a többségi, úgynevezett szunnitá muzulmán vallással.

Füstbement ígéretek

A világháború kitörése és az ottomán birodalomnak a hadviselő sorába lépése új jelentőséget adott egy pánmuzulmán, mint a pánarab eszméknek. Törökország ekkor a központi hatalmak oldalán küzdött a török szultán kiharította a Szent Háborút, ezzel akarván részben a brit-indiai muzulmán kisebbségeket is a központi hatalmak pártjára hozni. Anglia erre a lépésre azzal válaszolt, hogy új életre keltette a szunnyadó pánarab eszméket és megígérte (igérni, azt tud!) az összes araboknak, akik valamikor kivétel nélkül az ottomán birodalom alattvalói voltak, a felszabadulást és — bár ez a kérdés még a mai történelmi távlatból sincs teljesen tisztázva, — az egyesülést. Hogy ez az utóbbi ígért mennyire nem volt komoly, mutatja az a körülmény, hogy számos arab uralkodó közül, akiknek egyben mindegyike hivatva lett volna, hogy az új arab állam az ő országa és személye körül kristályosodjék ki, mindegyiknek kilátásba helyezték, hogy ő lesz Nagy-Arábia ura. A kisebbségek nem is szólva,

ilyen ígéretekkel kapott Ibn Szaud, a leghatalmasabb arabiai fejedeleme, a vakabíták szellemi és erkölcsi örököse és Husszein mekkai seriff is.

Ibn Szaud, Arábia ura

Anglia közéleleti helyzetének megrendülése most ismét felszínre vetette a pánarab mozgalom időszerűségét s érdekes seregszemlélt tarthatunk ezuttal azon arab települések fölött, melyek a pánarab eszmék megvalósítása tekintetében szóba jöhetnek.

A pánarab mozgalom hivatott vezére

Abdul Aziz, vagy ismertebb nevén Ibn Szaud volna, aki — és ez a sors különös játéka, — ma korlátlan ura Arábiának és mindenekelett azon részének, amelyet a mekkai seriff től hódított meg. De nemcsak őt győzte le Ibn Szaud, hanem másik jelentős ellenfelét is, a yemeni imámot, míg többi szomszédjával való nézeteltéréseit csak részben kellett fegyverrel elintézni, jelentékeny részben sikerült békésen megoldani. Így tehát

ma Abdul Aziz, mint Szandia Arábia uralkodója, az egész arab félsziget ura és vezére.

Egyénisége is alkalmas erre. Egyaránt szigorú, ugyanakkor, mint általában, mint általában szemben a pontos követője Ibn Wahab tanainak; egész országát az ősi Iszlám alapján építette fel. A korán parancsainak pontos betartása

— a napi öt istentiszteleten csak súlyos betegség esetén szabad hiányozni! —

annak megszégyesítése esetén az eredeti szigorú büntetés alkalmazása teszi Ibn Szaud uralkodásának sarkalatos alap-

elveit. A hitetlenekkel szembeni teljes elzárkózás, amint ezt a Korán előírja, a mai időkben ugyan nem lehetséges, de a barátságos érintkezés a legkevésbé csökkentendő. Ezért

Dzsidda, az ország legfontosabb kereskedelmi köztöve nyitva áll nem muzulmánok részére is és itt kell tartózkodniuk az Ibn Szaud udvaránál akkreditált külföldi követségeknek is, az ország belseje szigorúan el van zárva előlük.

E tilalom alól csak a legkritikább esetben van kivétel.

Egyiptomban izzik a parázs

Bár másik világgrésben fekszik, az arab államok közül Szaudia Arábia után mindjárt Egyiptom következik. A mai Egyiptom tulajdonképpen független ország, de Nagybritanniával szoros szövetségi viszony fűzi össze, amit egész nyugodtan úgy is jellemezhetünk, hogy Egyiptom ki van szolgáztatva Angliának.

Egyiptom tulnyomó többsége már az arab nemzeti mozgalom híve s ennek a mozgalomnak köz-

Ahol a heti fürdést a törvény írta elő...

Fokhagymafogyasztási tilalom, palacsintaevési korlátozások a régi paragrafusok között, melyek adóemelést engedélyeztek, ha a polgármester — fuvolás volt a városi zenekarban

Az Északamerikai Egyesült Államok köztársasági államszövetségének negyvennyolc tagállama, bizonyos keretek között, saját hatáskörén belül is törvényhozásra jogosult, már az Unió keletkezése óta. A helyi viszonyoknak megfelelően rendezhették ezek az államok az adóügyeket, ipari vagy kereskedelmi kérdéseket, s mint az alábbi szemelvényben látjuk, ezek a bizonyos „helyi viszonyok” nem egyszer érdekes törvényrendeletek kiállítására vezettek.

Egy szorgalmas amerikai író, Dyman E. Cook több évi fáradságos munka után terjedelmes kötetben gyűjtötte össze az egyes államok törvényhozási szabályait, röviden ismertette azok történelmi hátterét s rávilágított ama körülményekre, melyek annakidején többé-kevésbé indokolták a ma már különösképpen tűnő, nem egyszer komikus paragrafusokat.

A történelmekutatók még nem foglalkoztak részletesebben a palacsinta ókori, középi és újkori pályafutásával, de ha valaki annak tanulmányozását egyszer szívügyévé tenné, értékes kuforrást kapna az Illinois-állambeli Oak Park borkötéses törvénykönyvének sárguló lapjain, melyeken szórul-szóra az olvasható, hogy „egy-egy családnak naponta szánál több palacsintát nem szabad sütnie.” Az oknyomozó kutatás kiderítheti, hogy Oak-Parkban valamikor régen

A PALACSINTAEVÉS TÖMEGSZENVEDÉLY VOLT.

A város apraja-nagyja nem volt iszákos, dorbézoló fajta, a puritán szokásokra szigorúan ügyeltek, ellenben annál többet — palacsintáztak. Reggelire, tízóraira, ebédre, uzsonnára és vacsorára rengeteg palacsintát fogyasztottak. Egy ember átlag harmincöt—negyven darabot megevett. Illinois állam nyersanyagkészlete a hajdani szállítási viszonyok miatt bizonyára kimerülően volt a palacsintakészítést illetőleg s ezért került sor a drákói rendelet kiadására.

Missouri államban az adókievetést szabályozó törvények között érdekes kortörténeti adalék gyanánt egy adóemelési lehetőség a következő formában öröklített meg: Missouri államban külön adót vehetnek ki az egyes városi vagy községi zenekarok javára azzal a feltétellel, ha a zenekar fuvolása maga a polgármester, faluhelyen pedig a bíró. . .

Vermont államban a La Barre-i városi tanács, a körörcs indítványára rendeletileg kimondotta, hogy mindenkinek, gyermeknek, felnőttnek, hetenkint legalább egyszer, szombaton meg kell fürdenie. Nincs kivétel! Aki a rendeletnek ellenszegül és mosdatlanságon rajtakapattik, azt

KARHATALOMMAL FÜRDETIK MEG

s ha ismétlenül is vonakodik e rendelethez alkalmazkodni, börtönbe kerül.

Readingban (Pennsylvania állam) kibolták, hogy nagymosás után a női ruhaneműeket tilos nyilvános helyen: udvaron, kertben, mezőn, vagy pláne az ablakban szárítani, mert az lealacsonyító dolog.

Érdekes és a korszellemet híven visszatükröző rendelet jelent meg Minnesota államban. A rendelet az ifjúság puritán erkölcsének védelmét célozza s

pontja a kairói El Azhar-egyetem.

Az angol szövetség ellenzéke igen nagy és egyre erősödik. Az egyiptomiak szeretnék Egyiptomot a muzulmán egyház központjává és királyát annak fejévé tenni. Ez azonban rendkívül nehéz, mivel az ilyen, számára nem kedvező megoldástól tartva, Nagybritannia indiai muzulmán-számba a közismert Aga Khán személyében sietősen egyházfőt allított. Ennek az angol sakkhúzásnak gyakorlati jelentősége azonban nyilvánvalóan nem időtálló. Egyiptomban érik a helyzet s az egyiptomi pánarab mozgalom egyre élesebb angolelleses tevékenységet fejt ki.

Transzjordánia feje: brit báb

Az arab államok sorában harmadik: Szíria francia mandátumos terület. Damaszkusz az arabok szent városa, környéke is tulnyomó részben arab és muzulmán. A többi arab állam szintén elég gyakran hallat mostanában magáról. Transzjordánia teljesen angol befolyás alatt áll,

uralkodója brit báb,

akitől önálló véleménynyilvánítás nem várható. Ugyanakkor Palesztinában az arab lakosság alaphangulata angolelleses és így automatikusan pánarab és pánmuzulmán. Irakban újabban erősen fellángolt az arab nemzeti mozgalom és ennes szabadságharca a brit imperializmus ellen sok hívtóborzott táborába a környező arab államokból is.

tartozunk az igazságnak annak megállapításával, hogy az egykori amerikai szigorú erkölcsök nemcsak papíron, de valóságban is léteztek. . . Ez a rendelet házassági ígéretek minősítette azt a tényt, ha egy fiatalember egy leányt megcsókolt. Ha tehát az ily „társadalmi magatartást tanúsító ifju vonakodik eljegyezni az illető hajadont, joggal éri a vád, hogy házasságszédelő” s méltó a büntetésre. Kivételt képez az az eset, ha a szóbanforgó hajadon nem ragaszkodik az illető ifju személyéhez, mely esetben azonban mindketten szigorú megróvásában részesítendő s visszaesés esetén a törvény szigorúval sújtandók. A büntetések enyhébb formája a testi fenyték volt (köznyelven a verés), amit a család fő utalt ki, vagy annak távollétében a helység valamelyik éltebb férfitája — a visszaeső törvényszegőket pedig egyszerűen börtönbe vetették. Massachusetts államban ugyanezt a törvényt úgy módosították, hogy a jegyesség beállt a tizedik óráktól számították. Megjegyzendő, hogy a hajdani életerős, romlatlan fiatal nem várt a házasságkötéssel a tizenkettedik óráig, mert a régi anyakönyvi feljegyzések szerint akadtak harmincéves anyák, akiknek tíz gyermekük volt már. . .

Visszatérve a humoros paragrafusokra, bizonyára meglepi a mai fodrázműhelyek és divatszalonok látogatóit, hogy Nebraska államban a borbélyokat is megrendszabályozták s kimondták, hogy a fodrázműhelyben

MUNKADÖBEN TILOS FOKHAGYMAT ENNI!

Ez a rendelkezés nem is olyan ötletlen, gondolja bizonyára sok olvasónk, aki villamoson, üzletben, műhelyben gyakran érzi a „fokhagyma-kölni” fojtó illatát. Csakhogy a lényegét másképp is elérheti a törvényhozó, mint a fenti paragrafus szerkesztője is később beigazolta, amikor „az étkesés utáni alapos szájomást” tette kötelezővé mindenki számára, aki üzleti érdekből emberek közt forgolódik.

Nem érdektelen az az epizód sem, mely a fentemlített könyv szerzőjét, Dyman E. Cook íróat a különös gyűjtemény összeállítására birta. Tizenhét évvel ezelőtt részt vett egy törvényszéki tárgyaláson, ahol valakit tiltott fegyverviselés miatt elzárásra akarták ítélni. Az illető a családji lim-lomok között egy ócska mordályt talált, kitisztította, kijavíttatta és avval sélt a vidéken.

All a vádlott a bírák előtt és hamiskásan mosolyog.

— Mit tud felhozni saját védelmére? — kérdezi tőle a bíróság elnöke.

—Hogy mit? Hát semmi egyebet kérem, mint azt, hogy itt születtem én, ezen a tájon, South Carolinában, Florida államban; idevaló vagyok most is, mint méltóztatnak tudni. Önök is idevalók uraim. Nos, lapozzák csak fel városunk ősi törvénykönyvét s abban meg van írva, hogy minden idevaló, ősi lakos, elődei fegyvereit megtarthatja s azzal bármikor megjelenehet a békés polgári összejöveteleken. . .

Mondanunk sem kell talán, hogy a vádlottat egyhangúlag — fölmentették

(komisz.)

Aubermann Péter (Timișoara)

Az Örök Város katakombái öt milliónál több sirt rejtenek magukban

Megérkeztünk az Örök Városba. Mit nézünk meg? Tartsuk be a kronologikus sorrendet és kezdjük az antik Rómával. Autóunk elvisz a régi Via Appiára. Termékeny földek mellett, virággyak és pálmák között robogunk el, s végre megérkezünk egy templom elé, amely Szent Sebestyénről van elnevezve. Éredetileg itt Hermesnek, egy jómódú patriciusnak a háza állott, aki miután áttért a keresztény vallásra, a keresztények rendelkezésére bocsátotta villája termeit, magánápolnáját sőt földalatti sírboltját is.

Belépünk a templomba. Az oldalhajó egyik vitrinje alatt látjuk a Szent testébe furódott nyilat és egy darabot abból az oszlopból, amelyhez a marokkói katonák a vértanút hozzákötötték kivégzése előtt.

Szent Sebestyént, aki gárdakapitány volt, számos művész ábrázolta már mint nyilakkal átszegtett szép ifjút.

Ezután egy-egy szál vékony gyertyát nyomnak a kezünkbe, majd libasorba állunk és leszállunk a templom alatt húzódó földalatti üregekbe, a Szent Sebestyén katakombába. Különös érzés markol most bele az emberbe. Leléptünk a multba és visszafelejtkezünk a kétezer évvel ezelőtti időbe. Fent örült irrammal kergetik egymást az események, itt pedig mozdulatlanul hever évszázadok megköveült múltja.

A vértanuk ezrei milliói pihennek itt.

Ők vívták ki a pogány római birodalom felett a végleges győzelmet. Megostromolták a templomokat, s a pogány isteneknek el kellett onnét távozniuk. Elfoglalták a füstölő áldozati oltárokat, de a nyilvános élet központját a Fórumot is. Micsoda felvonulás, mily diadalmenet következik ezután, de elefántok, fejedelmek, amazonok nélkül. A oszillogó vérteteket, a díszes feccvereket, az aranvos koronákat kiszorítják a sánadt mártírok tévis-koszorúi. Szende szeméremmel de lobogó buzgalommal vetnek kezét mindarra, ami ezen éven keresztül a római dicsőséget és hatalmat megtapasztalhatta.

Mindent végig gondolni ez üregek misztikus homályában, a mult ome mecszentelt ósványein, évszázadok között ballagva, felémelő győzelemittas érzés.

Vékony gyertyánk egyre foga s amint egyet kanyarodunk a léghuzamtól megvillan a láng, majd egy pulanatra kialudni látszik, mire a szűk falak között lehull a sötétség éjfékete kárpitja, ránk nehezedik a káramatták, fojtó levegője, a zord magány vemhe. Ekkor drámai képek nyílnak át agyunkon: a mártírok nyirkos, komor tömlőcei, olyan zsufolt sorozatban, hogy a diadal érzése egészen összezsugorodik. Átcikkázik rajtam az a gondolat: Addig, míg a vértanuk hite diadalmaskodhatott, hogy aztán kiteljesüljön a felséges dómokban Sevillától Kölnig, Canterburytől Jeruzsálemig, mennvi vérnek kellett folynia, micsoda morzsoló őrlő kinokat kellett kiállni az üldözötteknek! Mert amit egy emlékelettől feltűzött fúntázia kiagyalhatott, azt alkalmazták az áldozatokon. Hegyes nádat vertek a körmük alá, mellükre forró ólmot ártattak, ölükbe jeges vizet csöpögtettek. Phalaris szicíliai zsarnok például ércbűtában ártotta el a keresztényeket. Calárus olyan restávt talált ki, amelyen a csupvoládók szerint a legöregebb keresztény is megbáre sült egy óra alatt.

Nem volt se szeri se száma a velőket átíró, a csontokat hasogató embertelen kínzásoknak.

Jó ideje botorkálunk már a félhomálybaan. A római katakombák, amelyek nem kevesebb, mint ezer kilométer hosszúak, valóságos labirintusok, tele utvesztőkkel és zsákutcákkal. Nem volna csoda, ha itt eltévednénk. Pedig ma már szinte mindegyik térképre van fektetve. Aki például még háromszáz évvel ezelőtt mélyen bemelegkedett, az ki volt téve a biztos eltévedésnek és menthetetlen éhhalálnak.

Ovatosan, behuzott fejfel jutunk egyre beljebb. Ez alatt elmélkedhetünk azon, hogy micsoda fáradtsággal és emberfeletti munkával vájták ki ezeket a földalatti szűk csatornákat és üregeket. Többrol és halról hosszukás mélyvédeceket vágtak a „fossores”-ek, szélesebbet ott, ahol a halott vállai feküdtek, keskenyebbet, ahová a lábak kerültek. A lehasított törmelékét mind ki kellett cipelniök. Értethető tehát, hogy takarékoskodtak minden csábány útséssel.

Az eddig feltárt római katakombajáratok több mint öt millió sirt rejtenek magukban.

A főbb katakombák száma 43 körül van. A holttestek rendszerint lefelbe csavarták s aztán a falba vájt üregbe tették, majd befalalták egy réteg vékony...

réppel. Mivel ezek a cserepek állami monopóliumot képeztek, ezért el vannak látva az akkori régens pecsétjével és így a temetés évét minden nehézség nélkül meg lehet állapítani. A sír mellé a tuffás talajba kis lyukakat furtak, amelyekbe olajat öntöttek és ezt mécesbéllel meggyújtották. Legtöbbsnyire az elhunyt születése napján gyújtották meg a méceset. Születésnapnak azonban az a nap számított, amikor a halott elhagyta az árnyékvilágot, hogy új életet kezdjen Isten országában.

Amint gyertyánkat jobban a falhoz közelítjük, itt is — ott is kőbe vésett feliratokra, jelekre bukkanunk.

Az őskeresztények nem egyszer használtak titkos jeleket.

A keresztet nem merték mindenütt ábrázolni, ezért horgony, kitárt karu imádkozó, vagy Krisztus kezdetűjének görögös formájában tüntették fel. Sok felirat kéri a hivesk imáját az itt nyugvók lelki üdvéért. A röpimák mellé azonban előszeretettel felfrajzolták a páva és phönix madár képét is, mint a feltámadás szimbolumait, nem feledkezve meg a bárányról sem, mely a Megváltott jelképezi. Gyakran találkozik az ember a hal képével is. Ugyanis a hal görög neve megfelelt Krisztus rövidített monogramja első betűinek.

Az egyház hagyományával szemben egyesek azt állították, hogy Szent Péter sohasem járt Rómában. Elvezettek bennünket a katakomba egy nem régen felfedezett üregébe, ahol

egy fali felirat minden kétséget eloszlatva bizonyítja az Apostol fejedelmek római tartózkodását.

A tradíció még azt is tartja, hogy a Néró okozta római tüzvész alatt ideiglenesen itt rejtették el Szent Péter és Pál holttesteit.

Gyertyáink csonkig leégtek s amint utolsót lépünk, kint vagyunk a szabadban. Egy fujással elalszik a gyertya és szétfoszlik a mult misztikumá, mint a ködfátyol a harmatos reggelen. Az égen ezüst-féher báránnyfelhők legelészték s szelid békességgel vándoroltak Kelet felé az úde lila selvem mezőn, majd csikéfégyőnyként ráborultak a kék szabini hegyek vállára. Messze ellátni a Campagna síkságára, ahol félszény bordázataként emelkedik ki az antik vízvezeték.

Az a lány mehanokólia, amely ezen a tájon elömlik, hozzátartozik különös szépségéhez.

Elköltözött színházi őslények

vagy

Színházi jellemklisék alkonya

A mai színházi közönség már nem is tud róluk, de mi öregebbek, még jól emlékszünk ama szini nemzedékre, amely akvarva — nem akvarva mintegy jellemi formaruhában töltötte be szerepét. Emlékezzünk csak vissza azokra a hatalmas falragaszokra, amelyeken az igazgatóság bejelentette az évad megnyitását. Hosszu sorban következtek először a nők, majd a férfiak, mindenki érdeklődéssel olvasta, ki lesz a drámai hős, a drámai hősnő, a naiva, az intrikus, a kedélyes apa, szubrett, primadonna, a komikus és így tovább.

Míntha a sziniiskola valami emberformáló gyár lett volna, ugy jelentek meg százszámra a színházi világban ezek a mintára kiszabott típusok, akik ugy hasonlítottak volna egymáshoz, mint az egyik tojás a másikhoz, ha nem sugárzott volna át olykor a teremtő tehetség ezekbe a modorosság kényszerzubbonyba bujtatott alakításokon. A kothurnusos színészténykorszaka volt ez, a nagy darab öblös hangu emberek példálul a drámában. Minden valamirevaló társulatnak megvolt a maga drámai hőse, aki kötelességének tartotta magas domboru homlokot, hajlott római orrt és sasszemet viselni, a nagy jelenetben pedig ugy kiabáljon, mint a behemot.

Mindezeknek a kívánalmaknak ellenpontja viszont a szubrett volt. A szubretnek állandóan gügyögni, mosolyogni kellett, nevető gödröcskékel kellett renaelneznie. Eme éjjel-nappal magásfészültésű pajkossággal szemben a naiva, azaz szende viszont a konok ártatlanságot képviselte. A kedélyes apa szerepköréhez híven az örök jókedvet, a megingathatatlan vesébonkedévt. Míntha egy kedélyes

INGYEN

INGYEN

küldjük a Déli Hírlapot e hó 15-ig minden új előfizetőnknek, aki most megrendeli a lapot azért, hogy a

REGÉNYT

melynek közlését ma kezdjük meg, minden új előzetőnk is elejétől olvashassa. A regény címe

A VÖRÖS POKOL

és egy szerencsétlen ember kálváriájását, kalandjait, szenvedéseit, hűségese szerelmét és végül megváltását tárgyalja a bolsevista pokolból. Fizessen elő még ma és

AUGUSZTUS 15-IG

INGYEN kapja a Déli Hírlapot.

Amott a földműves a földbe akasztja ekéjét és amin egymás mellé húzza a barázdákat az ősi jusson, ugy lassanként az élet az ő homlokára is barázdáká szánt.

Az évezredes Via Appia töltése ugyanazzal a pátriárkális nyugalommal kigyózik az elszürkült messzeségbe akárcsak az ókorban, amikor fuvalóva és öblös kürtszóval hozták ki ide a halottakat.

Sok emlékmű szegélyezte ezt a híres országutat. Egyike-másika makacsul dacolt esővel és viharral, legtöbbjét azonban porrá őrölték az idő vén malom kerekei. Ami szilánk még megmaradt, azt gondos kezek újból összeillesztették. Akad néhány emlékmű, amely hatalmas felállított hengerhez hasonlít, ami elrejtett fű és fa, moha és moszat, most pedig kecskék kapaszkodnak fel párkányára, hogy a gyér fű szálatokat leleljeik.

Az egyik ilyen emlékmű mellé, amelyben a császár fia nyugszik az apja egy huszezer főt befogadó cirkuszt építtetett.

Egy másiktól Róma nemesi családjai — akik a középkorban annyira ellenséges lábón álltak egymással szemben, hogy minden városnegyed ellenséges területté, minden palazzo várnak számított —, bőséremítmenyt csináltak és semmi sem áruhá el hacsak egy szerény felirat nem, hogy ez a kolosszális torony egy nőnek, Caecilia Metella síremléke.

A Via Appia a legelragadóbb akkor, mikor a Nap már lehajlóban van. Amikor a lebukó vérkerong bűvös, izzó pompát kanyarít magának szemfedőül, különös szint ölt át, amelynek méltó háttére a pineák ciprusok és templomtornyok megaranylott csucai

apának nem volnának olykor igen kedélytelen családi zavari, adógondjai, vagy más természetű bajai, amelyek még a legvidámabb férfit is ki tudják hozni a sodrából.

De hiába, ezek voltak azok a jellem-klisék, amelyek a szinpad élet kiszabott, a közönség megkívánt és ezekbe a szokványokhoz alkalmazkodtak a szindarabírók is, mikor műviket megcsináltak. Így azután nem csodálkozhatunk hogy minden épbézláb drámához kellett az intrikus, ak később — mint a szokás rabja — már a közönséges életben is a mefisztoi guny mosolyt hordozta állandóan keserűs vonásain. Pedig a gyakorlat azt mutafia, hogy a valóságban éppen az intrikusok voltak a legkedélyesebb emberek, akiket minden pokoli cselszövénynél sokkal jobban érdekelt a törzsszatali sörözés vagy egy billiárd-párti.

Eppen fordítva volt a dolog a komikusokat illetőleg. Ezek a közönséget szüntelen nevelésre uszító emberek, magánéletben gyakran zordak voltak és szinte hozzáférhetetlenek. Annnyira unták örökké vidám szerepeiket, hogy akkor érezték magukat legjobban, ha végre egyedül maradhattak egy komoly könyv vagy komolyabb gondolatai társaságában. Megemlíthetjük még azokat a színészeket is, akik a naturbursch, a fiatal faragatlan fickó szerepét játszották Thália taposó malmában és felemlíthetnénk még egy csomó jellemalakítót, különleges szereplőket, akik eltűntek már mind rég a muló idők sülyesztőjében.

Elmertek ők már mind, nem is akarja őket alkalmazni többé a modern szinpad. De azért mégis érdekes az emlékezésen keresztül kissé feleleveníteni ezeket a régi kihalt szinpadí őslényeket.

A KIS EMBEREK KÖNYVEI

Írta: BOROS JÓZSEF prelátskanonok, Alba-Iulia

A jó könyv az ember legjobb barátja. Nemcsak felnőtt emberé, hanem a kis emberé, a gyermeké is. Mennyi boldog öröm, az elragadtatás és gyönyörűség milyen ragyogó fénye csap ki a gyermeki szemekből egy jó könyv mellett! Mennyi ószinte könyv siratja a gyónk szenvedését és ünnepli annak diadalát. Hány – talán egész életre kiható – elhatározás születik meg a gyermekkor első olvasmányai mellett! Ha a könyvnek ily hatása van, igazán nem közömbös, mily könyvet adunk a gyermek kezébe.

Szeretnénk az alábbiakban egy kis általános útmutatást adni a gyermek könyveiről. Szó sincs arról, hogy minden jó gyermekkönyvet elsozójunk. Ez elszükséges sem volna és szükségtelen is lenne. Nem lesz most másról szó, mint régebbi könyvekről, azok közül is csak néhányról. Nem azért nem említünk újabb könyveket, mintha ezek között jók, sőt igen jók nem lennének mégis a kiinduló pontot, az alapot képezzék azok a könyvek, melyeket kipróbált az idő, melyekre rányomta próbabélyegét a tapasztalat és gyakorlat. Az idő mindig jó fokmérő. A látszólagos értékekkel bíró, hirtelenben felkapott, agyondicsért könyvek közül hány lett szitakötő életű, viszont hány komoly értéket tártak fel a későbbi évtizedek!

A gyermeki élet első korszakában a mese uralkodik. A képzelő-óriási birodalmának kiterjedése átárthatatlan. És e birodalomban minden él, gondolkodik és cselekszik. Nemcsak az állatok beszélnek, de a dolgok is és jó vagy rossz indulattal viselkednek az ember iránt. Az erdők törpékkel, a ligetek tündérekkel és sárkányokkal, a barlangok gonosz boszorkányokkal vannak tele. Kaoszálaban forgó anyavárak állanak üvegdombon, a völgyekben házak, melyeknek kalács a fala és cukor a teteje, kolbász a kerítése, s az udvarában sült rucák szaladgálnak. A szegény pástorfiu király lesz, s a királyfiak szép és ó cselédánykát vesznek feleségül.

A német Grimm-testvérek az egybegyűjtött mesegyűjteményük bájos naivság alá rejtőző iró művészetével dolgozták fel. Mindig a gyermek gondolat- és lelki világában élve, megértették és átértékelték a kisvilágot és örök értékű mesekönyvvel ajándékozták meg a gyermekeket.

A GRIMM MESÉK

Az első könyv, amit gyermekeink kezébe adunk. Ki nem emlékeznék a szegény favágó erdőben elhagyott gyermekeire, Jancsikára és Juliskára, kik a gonosz boszorkány kezébe kerülve olyan szerencsésen megmenekültek; vagy Bréma város bátor muzsikusa: a számarra, a kutyára, a macskára és a kakasra, kik a rablókat oly vitézül megszalasztották. Csak ki egy ily mese után a gyermek szemébe nézett, aki annak kipirult arcát látta, érzi át azt a boldog örömet, ami egy ily könyv nyomán fakad. A másik örökbecsű könyv az

ANDERSEN MESÉK

A nagy dán költő éppen oly művészi ihlettel írta meg meséit, mint bármely más művét. Meséi mélyebbek, külső alakjukban csiszoltabbak, mint a Grimm-mesék, de éppen oly bájosak és gyönyörűséget keltenek. A rut kis kacsa története, az iró életének jelképe, világirodalmi jelentőségre tett szert. Az idegen országba tévedt, mindenkitől megvetett hamisnak vélt ezüst-garas végre visszajut hazájába s ott megint megbecsülték. A valódi érték mégis csak érvényesül. És az öt borsószem története. Maguk is zöl-

dék voltak, a hüvelyük is zöld volt, azt hitték tehát, hogy az egész világ zöld. Amiben igazuk is volt. Soha el nem múló örök értékek ezek a mesék.

Mig az előbbi két könyv minden csodás tündéri volta mellett is a megszokott környezetben mozog, az

1001 ÉJ MESEI

Kelet pazar képzelőtehetségű, idegen, új világba vezetői a kis olvasót. A mesék gyönyörűsége mellett az exotikus új dolgok ragadják el: turbános királyok, tevekaravánok, selymes sátrak, csodatevő dzsinnek, sivatag, pálmaliget, s a fata morgana minden varázslata hozza elő a homokot égető napfény országának csodáit.

Kevésbé ismertek nálunk a

Hauff mesék.

Pedig a „Gólyakalifa” és a többiek olyan kedves humorral, néha finom szatírával, de mindig csodás mesemondó készséggel megírt történetek, hogy a legjobbak közé sorozhatjuk azokat. Megint új világot tárnak fel az

Állatmesék.

Aesopus, La Fontaine, Fáy András és mások feldolgozásában az állatmesék irodalmi rangot és értéket nyertek. A minden emberben többé-kevésbé élő zsarnoki hajlam, a gyermekben rendszeren az állatokkal szemben lép fel, s még a jó gyermek is el-eltevéd az állatkinzás terére. Azért hadd ismerje meg az állatokat, azok jó és rossz tulajdonságait. Tanulja szeretni, megbecsülni azokat, de egyuttal tanulja meg azokat a mélyebb tanulságokat, melyek e mesékkel egybekapcsolódnak. Ezekhez csatlakozik aztán a

Magyar mese és mondavilág.

Benedek Elek tíz kötetben gyűjtötte össze e kincset. Mindenik kötet méltán sorakozik a világ legjobb ily kötetei mellé. Gyermekeink megismerik a mi gyermekkorunk drága, feledhetetlen barátait: Piroskát, Csipkerózsát, Hamupipókat, Tündér Itonát, a vasorru bábát, Babszem Jankót, Csizmás Kandurt és annyi más feledhetetlen alakot. De megismerik a meseszert, a mesemondást, a hősmondást is, a „csodaszarvast” és társait. E mesekönyvek kiegészítésére szolgál

a gyermekujáság

egy bekötött régi évfolyama. A mese egyoldalúságával szemben pompás kiegészítést ad ez aránylag olcsón beszerezhető egy ilyen régebbi évfolyam. A változatos versek, ismeretterjesztő kis cikkek, leírások, rejtvények, sőt még a szerkesztő bácsi üzenetei is sok szórakozással és sok dolog megtanulásával kapcsolatosak. A gyermek látja, hogy a felnőttek naponként, vagy hetenként kapják a maguk ujságát, folyóiratát. Látják azt is, mily érdeklődéssel, sokszor türelmetlenséggel várják annak érkezését. Szemében az ujság fontosságát nyer. Mily erős hatással van rá, ha ő is egyenrangú lesz a nagyokkal, az ő címére is ujság jár, melyet hétről-hétre várhat. De e külsőség mellett a kis ujság szórakoztat, gyönyörködtet, tanít. Amit előbb egy bekötött évfolyamról szoltam, az most hetenként ujul meg, apróbb részletekben.

E könyveket még kiegészítheti egy-két jó ujságmesekönyv.

Hála Istennek van elég. Ezek megválogatására csak általános útmutatásul mondom el, hogy ezek kiválasztásában első utmutató az iró neve legyen. Ma már igen sok elsőrendű iró ir gyermekkönyveket, nevük biztosíték a könyv jóságát mellett. A másik utmutató a kiadó cég neve. Ismert, nagy kiadó cégek vigyáznak annyira jó hírnevükre, hogy selejtes dolgot nem adnak ki.

Meg kell itt még egyről emlékeznem, mely ugyan más irányú mint a fentiek, de lényegesen és szükség-szerűen hozzátartozik a gyermeki lelki világ megfelelő kialakításához, s ez a

Bibliai Történetek,

természetesen a gyermek felfogásához és képességéhez szabott mértékben. Baj az, ha a gyermek történeteket csak az iskolában ismeri meg, mint kötelező tanulmányt. A kényszer, a tanulási kötelezettség könnyen eltávolítja a gyermeki lelket ezektől a történetektől. Pedig hogy mily hatást tehetnek ezek a fogékony gyermeki lélekre, annak mesteri rajzát adja Lagerlöf Zelma, a nagy írónő, Gösta Berling című könyvében.

Ezzel körülbelül el is mondtam, amit a könyvekről mondani óhajtottam s most csak még

néhány általános elv

ismertetésére szoritkozom.

Az első, ha könyvet veszünk, legyen az

jó kiadási könyv.

A jó kiadás nemcsak a könyv papírjára, nyomtatására, de tartalmára is vonatkozik. Nagyon izlést rontó a durva, selejtes papíra, rosszul nyomott könyv, mely-

Villa Margot

Buziási fürdők gyöngye
augusztus 1-től szeptember 30-ig

Era a t. fürdőközönség rendelkezésére áll száraz, forróvízes, kényelmes, modern, mérsékeltáru szobáival. W. T.

Buzias, VILLA MARGOT, Strada Duca 15

nél csak egy szempont érvényesült: minél kevesebb kerüljön kiadása. De legyen belső kiadásra is jó könyv. Kezembe került olyan Andersen kiadás, hogy luddbőrös lett a hátam olvasásakor. Az eredetiből kiforgatva, átváltoztatva, megcsontítva nemcsak az eredeti minden szépsége elveszett, de selejtes rossz olvasmányá vált az egész kötet. Ha az iró (fordító, átdolgozó) neve szerepel a könyvön ez

a név már biztosíték

lehet a jó kiadásra. De ha nem szerepel is az átdolgozó vagy fordító neve, ott van a kiadó neve. Elsőrendű, nagy kiadó cégek kiadványai, ha egy kissé nagyobb összeget is kell kiadniértük, mindig olcsóbbak mind a ponyvaszerű kiadások.

Eppen úgy nem szabad a költséget nagyon melegelelnünk, mikor arról van szó, hogy a mesekönyvet

KEPEK, RAJZOK

diszitsék. A gyermek sokszor bizonytalan, tévelygő képzelőtevének nagyon helyes irányt ad egy-egy jó kép vagy rajz. A képeknek még az a hasznuk is megvan, hogy a gyermekben a rajz iránti érzék, fogékony-ság nő és ez az első lépés a művészet szeretete és megbecsülése felé. A gyermek kezébe adott könyvet

a szülő előbb olvassa el.

Igazán nem nagy fáradság egy ilyen mesekönyvet elolvasni, sőt gyönyörűség lehet. De legyen tájékoztatva a szülő a könyv tartalmáról. A gyermek éppen úgy szereti megbeszélni az elolvasottakat, mint a felnőttek. Legyen tehát mindig kész a szülő megbeszélni gyermekével az olvasottakat és felelni kérdéseire, megmagyarázni amit esetleg meg nem ért. Ez kötelesség és igen hasznos nevelő munka. Végül:

ÖRIZZÜK MEG A GYERMEK KÖNYVEIT

Mikor a könyv megtette kötelességét, a gyermeket új könyv köti le, s ez félre kerül, ne dobjuk el. Sőt, ha egy kissé szakadozott, elrongyolódott javítsuk ki magunk vagy javíttassuk ki a könyvtől. Igen kis fáradság vagy költség ez. Valamikor boldog lesz a felnőtt is, ha szüleitől gyermekkorra drága emlékeit megkapja.

Ime a gyermek első könyvei. Ha rideg önző embert látunk, kinek életcélja csak a saját érdekeit kiemelésül hajszolni és másoknak minél több bajt és kellemetlenséget okozni, azt kell kérdeznünk: milyen volt ez ember gyermekkorra és milyen könyvet adhatták kezébe? Jó könyvet semmiesetre sem!

Az a benyomás, amit a jó könyv a gyermeki lélekre gyakorol, soha sem veszhet el egészen.

Rabindranath Tagore:

Szerelmes ének

Szeretlek, szép szerelmem,
Hallgass meg halk énekemet.
Csak arra kérlek, kedvesem
bocsásd meg, ó, szerelmemet.
Szerelmes szívem fátyolát
elvesztette s meztelen, lásd,
szerelmeddel borítsad át
és szerelmemet megbocsásd.

De ha nem szeretsz engemet,
tövis utamra mégse hints,
bocsásd meg szenvedésemet,
haraggal rám sose tekint.
Fájdalmában meghal szívem,
szívem sirját te ásd, te ásd,
nem kell e földön semmi sem,
csak szenvedésem megbocsásd.

De hogyha szeretsz, angyalom,
bocsásd meg, kérlek, gyönyöröm,
ne untasson szerény dalom,
melynek csengése nagy öröm.
Hogyha szeretsz, király vagyok,
boldogság rajtam a palást,
király vagyok, de hódolok,
s gyönyöröm, kérlek, megbocsásd.

(KUBAN ENDRE fordítása)

IGAZOLVÁNYKÉPEK

PORTRÉK

MŰVÉSZI KIVITELBEN
JUTÁNYOS ÁRON
K É S Z Ū L N E K.

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

TIMIȘOARA I, P. AȚA LIBERTĂȚII 4

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 23—10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Emineșcu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt havonta 30.— lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres előfizetési díj kétszerese.

Hol rázzuk a rongyot?

A moralista azt feleli erre a kérdésre: sehol! s ezzel számára el is intéződött a probléma, de ha egy háztartási ajkaimazotthoz fordulunk, ártatlanul azt fogja mondani, hogy „nagyságos ur kérem, a rongyot csakis az ablakon keresztül lehet rázni!”

Igen ám, de a felsőbbes tiltja utcára a rongyázást. Ez a szimbolikus személyiség azt hirdeti, hogy rongyot mindenütt szabad rázni, egyedül ott nem, ahol rázzák. Hol rázzák mégis tovább a rongyot?! Természetesen az ablakon át.

Ez rendellenesség. Én tudom, te tudod, ő tudja. És mégis! Mi ennek az oka?

Idézzük föl az egész képet s minden érdekelt maga következtessen belőle.

Reggelenként, miután a házak az ablakokba tett fehér párnák segítségével egy-két órán át kedvesen mosolyogtak, a párna-fogak eltűnnek és megjelenik a rongy. Azaz, legyünk szabatosak a leírásban. Először megjelenik egy női fej és jobbra-balra tekint, de pillanatok alatt el is tűnik s karjával együtt egy kéz követi. E kézben van a rongy, s a titokzatos kéz rázza a rongyot. Ha mármost adva van egy ur is, aki éppen akkor sétál, vagy siet el a rongy alatt, elképzelhetjük a teljes képet: „Száz ablakban száz kis lány nyújtja a kezét”, rázza a rongyot és száz ur dühöngve így énekel: „Disznóság, hogy az ember fejére rázzák a lakás összes piszkát! És nincs a közelben rendőr! Kérem, kisasszony Ön becsületszóra föl lesz jelentve!”

Ugyanaz a száz ur, ha portörítés idején otthon van, szigorú tilalom helyett így szól a szobalányhoz:

— Rózsika, maga jól kinéz előbb, mikor a rongyot rázza?

A száz szobacius kacér szemvillantással mosolyog, de durcásan így felel:

— Minden gazdám figyelmeztet, hogy jól nézzek ki, ha rázom a rongyot. Mintha nem tudnék magamra vigyázni! Tessék csak rám bízni, nagyságos ur, mielőtt kihajolok, tükörbe pillantok és mindig meg vagyok magammal elégedve, mindig nagyon csinosan nézek ki... És ezt mások is mondják ám...

Bérczy Lajos.

— **Öfensége Elena anyakirályné Ploestiben.** Ploestiből jelenti a Rador, hogy Öfensége Elena anyakirályné szárnysegéde és udvarhölgye kíséretében meglátogatta a ploestii katonakórházakat. Az anyakirályné a román és német sebesülteket megszólításával tüntette ki, majd Öfensége Mihai királyt ábrázoló arcképet adományozott a sebesülteknek, akik sajátkezü nevelőírásokat kértek Öfenségétől.

— **A német sajtó részvéte Mussolini Bruno halála felett.** Rómából jelenti a NTI, hogy a szombat reggeli olasz lapok Mussolini Bruno forlii temetésének leírásán kívül kiemelik a német sajtó mély rokonszenvét, amelyben visszatükröződik a baráti Németország részvéte a Ducet és az egész olasz népet ért fájdalom felett.

— **Az ezerhatvanhetedik légi győzelem.** A Rador berlini jelentése szerint a Maltzahn órnagy parancsnoksága alatt harcoló légi raj, amely július 30-án érte el ötvenedik győzelmét, június 22-től augusztus 8-ig 525 ellenfele fölött aratott győzelmet. Kezdetől fogva ez a raj 1067 győzelmet aratott. Az ellenséges repülőknél kívül nagy sikerrel harcolt tankok és ágyútegek ellen is. A keleti arcvonalon 241 páncélcsocki esett áldozatul.

— **Adományok a hadsereg számára.** Bucurestiből jelenti a Rador: Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök közölte, hogy a hadsereg számára befolyt adományok összege ezidőszent 15 millió 801 ezer 118 lei. A felajánlások jegyzése tovább folyik.

— **A TIMIS-TORONTALMEGYEI PREFEKURA KÖZLEMÉNYE.** A timis-torontalmegyei prefektura közli, hogy a központi sajtóellenőrző szolgálat rendelkezése a Timișoara megjelenő Süddeutsche Tageszeitung című lap háromnapos erkölcsi jellegű felvilágosítások nyomán hatálytalanították.

A hollywoodi filmszillagok réme

Tudják Önök, kicsoda Miss Audrey Jackson? Ő az a hölgy, aki előtt Clark Gable reszketni kezd, Greta Garbo hideglelést kap és a filmekben egyébként kedves kisfius Garry Coopernek nagy kő esik le a szívéből, amikor Miss Jackson mosolyogva kezét nyújt neki:

— Pillanatnyilag ne féljen Garrykém, meg vagyok elégedve viselkedésével.

Tulajdonképpen ki ez a nő, akinek ilyen hatalma van Hollywood sztárjai felett? Hazájában, ahol köztudomás szerint az idő pénzért ér, így hívják: A világ legindiszkrétebb nője.

Miss Jackson most töltötte be harmincyolcadik évét és rossz nyelvet szerint az egyedüli nő a filmvárosban, aki nem festi a haját.

A legutóbb nagyobb társaságban büszkén mutogatta néhány ös hajszálát:

— James Stewartnak köszönhetem. Ez az ember úgy fest, mint aki háromig sem tud számolni, pedig ha tudnák, mennyi fejtörést okoz nekem?

A kulestlyuk ellenállhatatlan varázsa

Miss Jackson azonban nemcsak könyörtelen indiszkréciójáról közismert, fizetése sem mindennapi, mert úgy a filmgyáraktól mint az amerikai feminista egyesületektől, havonta szép összegeket vesz fel. Ellenségei — egész Hollywood ez — azt állítják, hogy az általa bevallott tizenkétezer dollárnál jóval nagyobb jövedelme van havonta. Dehát mivel keresi ezt a rengeteg pénzt? Miss Audrey Jackson névjegyen egyetlen szó áll foglalkozásként: detektív; egy jólmenő detektív-vállalat főnöke. Ne feledjük, hogy Amerikában egyetlen ötlettel vagyont lehet szerezni és Miss Jackson a legjobb uton van ahhoz, hogy ez valóra váljék. Egy kis nyugatamerikai városban született és a collegeben történelmet tanult. Hamar rájött azonban, hogy az „ásatag dolgok nem neki valók”.

Saját kijelentése szerint, már kiskorában roppant kíváncsi természetű volt a kulestlyuk varázsa ellenállhatatlan erőt gyakorolt rá. Kíváncsisága foglalkozása lett és ő ma a világ legjobban fizetett detektívje.

Miután elhagyta az egyetemet állítólag az amerikai rendőrség szolgálatába lépett, de milyen indiszkréte ez a nő más dolgaiban, annyira szűkszavú életének erről a szakáról.

Filmen vamp — magánéletben kifogástalan házasszony

Miss Jackson rendkívüli sikeréhez ismerni kell a jenkinek az európaiaktól egészen eltérő felfogását az erkölcsről

Senki sem botránkozik meg, ha valamelyik newyorki muzic-halban száz pompás termetű görli ruha nélkül táncol, de ha ezek közül valamelyik házassági botrány hősnője lesz, elveszti szerződését.

Elegendő, ha egy férjes asszony panaszt tesz ellene és pályafutása már befejeződött, mert egyetlen színházigazgató, vagy filmproducer sem meri megtenni, hogy szerződtesse. Dehát miért? A válasz rövid és egyszerű: a feminista szervezetek azonnal tiltakoznak és bojkottot rendelnek el. Ez szintén amerikai különlegesség. Nemcsak a társadalmi életre tudnak befolyást gyakorolni ezek a szervezetek, de a politikában is elérik, amit akarnak. Sex-appeal királynők, akik a filmen démonok, akarva-nemakarva úgy rendezik be életüket, mint a legegyszerűbb amerikai asszony.

A filmen vamp, a magánéletben kifogástalan házasszony — ezt kívánja Amerika.

Jaj annak, aki vét ez ellen. Filmjeit bojkottálják, sajtóhadjárat indul meg, névtelen levelek özöne követeli azonnali elbocsátását, ami legtöbbször meg is történik. Természetes, hogy ez a filmgyárak részére jelentős anyagi veszteséget jelentett és éppen itt bizonyosodott be, hogy Miss Jackson ötlete pénzért ér, még hozzá sok pénz. Felajánlotta szolgálatait a filmgyáraknak.

Miss Jackson átvette a sztárok életének ellenőrzését. Az volt az elv, hogy sokszor egyszerű figyelmeztetéssel elejét lehet venni a később kikerülhetetlen botrányoknak. És

— **Sulyosan elítélt kereskedők.** A szabotázstörvény alapján a fővárosi bíróság három-három évi fogságra ítélte Negreanu bucarestii cipőkereskedőt, mert nem volt rakártnak standardárúja és drágábban adta a cipőket a megállapított árnál, továbbá Gheler Misu fővárosi vaskezelődöt, mert több láda szöveget elrejtett. Mindkettő ímeletlen került a bíróság elé és ezért kaptak ilyen sulyos ítéletet.

— **Sztalin minden idők legnagyobb tömeggyilkosa.** Washingtonból jelentik, hogy az amerikai szenátusban a katonai szolgálati idő meghosszabbítására vonatkozó törvényjavaslat vitája közben Johnson demokrata szenátor élehszavú támadást intézett Sztalin ellen. Kijelentette, hogy Sztalin a legnagyobb tömeggyilkos, akit a világ valaha ismert. Ezért támogatják az Egyesült Államok fegyverekkel!

a detektívno ezen a téren csodákat művel. Ha a filmgyár le akar szerződtetni valakit,

hozzá fordulnak, és ő rövid időn belül „szállítja a multat”,

Nem jelent számára különösebb megerőltetést, ha az eljövendő filmszillag egy dumamenti falucskában, esetleg valamelyik bécsi külvárosban, a fjordok hazájában, vagy egy nyugatamerikai farmon született. Olyan részletes adatokkal szolgál a gyáraknak Miss Jackson, ami sokszor csodálatot kelt. Evekkel ezelőtt történt válás, szerencsétlen szerelem, mind napvilágra kerül. A világ minden részén vannak ügynöki Miss Jackson vállalatának, hiszen a költések nem számítanak, mert azokat javarészüben ugyanis a filmgyárak fedezik.

Miss Jackson Hollywoodban mindenkiről mindent tud. Ha egy sztár garden-partyt rendez, ő nem hiányozhat és ha jókedvében van Greta Garbonak elmeséli, mit tud Greta Garboról, Tyrone Powerrel közli, mit tudott meg az utóbbi időben Tyrone Powerrel és így tovább. Ezzel kapcsolatban meséli a következő angyali esetet:

James Stewart megkérte Miss Jackson meséljen valamit (mármit Stewart) magánéletéről. Erre Miss Jackson elkomolyodott:

— Ide hallgass James — mondotta — már régóta figyellek. Figyelmeztetek, hogy ez így nem mehet tovább.

James Stewart, aki a filmen mindig félnék és félszese fiatalembereket játszik, megdöbbenve nézett Miss Jacksonra:

— Dehát miről van szó? Én...?

— Igen te — volt a válasz.

James Stewart, a „félnék Don Juan”

Es a válaszból kiderült, hogy James Stewart a filmen lehet akármilyen félnék fiatalember, az életben egészen másképpen ciselkedik. Meg is ajándékozták a „félnék Don Juan” jelzővel. Elmondotta a mindentudó detektívno, hogy James sokat volt együtt Virginia Bruce-szel. Röviddel rá azonban szabadidejét már Ginger Rogers-szel töltötte. Nem sokkal később Loretta Youngnak lett elválaszthatatlan kísérője. Amikor a „Táncra születtem” című film készült már Eleanor Powell társaságában volt látható és azt is rebesgették, hogy ezutta egész komoly nőülési tervekkel foglalkozik a szőke filmszínész. Persze kacska volt az egész mert nemcsak a külföldiek, Simone Simon, majd Sonja Henie következett, sőt betetőzésül Norma Shearerrel let partnere. Az özike szemű volt Thalbergné, aki fiatal elhunyt férje halála után egy időre visszavonult a társaságból, James Stewart oldalán tért vissza. Ennyit mondott Miss Jackson a jelenlevők — James Stewart kivételével — nagy derültségre.

Ő volt különben az aki hamarabb udta, hogy Douglas Fairbanks elvált Mary Pickfordtól, mint maga az érdekelte. Ő volt továbbá aki az egyik április 5-én, amikor Bett Davis huszontenedik születésnapját ünnepelte, harminc két orchideát küldött a filmszínésznoeknek a következő sorokkal.

Darling, huszonhétéves korodban elragadó szőke fűrtjeid voltak, most barna hajad van és ezért huszonhét virágszál helyett inkább harminckettőt küldök.

Loretta Young egyizben gyermekkoráról beszélt Miss Jacksonnal, aki egyszer csak félbeszakította:

— Mondd édesem, az iskolában hogyan szólított tanár?

— Természetesen Youngnak.

— Kedvesem tévedsz, mert tulajdonképpen Gretchen Belzernek hívnak és nyilván erre a névre hallgattál az iskolában.

Ime az indiszkréció királynője.

Az alábbi nyilatkozat, amelyet ez a furcsa nő az egyik hollywoodi lap munkatársának tett, talán fényt vet Miss Audrey Jackson jellemére:

— Hollywoodban nem örömmel élnek az emberek, hanem, hogy gondtalan öregséget biztosítsanak maguknak. Ezért foglalkozom olyanokkal a magánügyeivel, akik nem érdekelnek.

Ugy látszik, hogy a legkülönösebb dolgokat fizetik meg legjobban a világon...

— **Internált francia tisztek.** A Rador vichyi jelentése szerint a szíriai angol hatóságok internálták Dent francia tábornokot és harmincöt tiszteket, akik a szíriai francia hadseregben teljesítettek szolgálatot. Az angolok kijelentették, hogy csak akkor bocsátják szabadon ezeket a tiszteket, ha haza engedik mindazokat a katonákat, akiket a franciák ejtettek foglyul. Az angoloknak ez az eljárása mély megdöbbenést keltett a francia kormánykörökben.

— **A Duna oszlásnak indult hullát vetett partra** melynek hiányzott a ballába. Craiováról jelentik: Golent doljmegeyi község határában a Duna oszlásnak indul holttestet vetett partra, melynek a ballába le volt vágva. A hatóságok vizsgálatot indítottak a titokzatos halálása ügyében, mert nem lehetetlen, hogy büntényről van szó.

Moszkva valótlan híreket terjeszt az állítólagos bolgár-olasz összetűzésről

A bolgár távirati iroda hivatalosan cáfolja a szovjet és brit propaganda légből kapott híreit — Az olasz-bolgár viszony barátságos

A bolgár távirati iroda közleményét továbbítja a Rador Szófiából: A szovjet Tass hírszolgálati ügynökség egyik híradása hiábavalóan igyekszik bizonygatni, mintha Bulgária és Olaszország között a viszony feszült volna. A Tass-iroda szóbanforgó jelentése állítólagos olasz-bolgár összeütközésekről beszél, melyek Macedóniában történtek volna. A bolgár távirati irodát felhatalmazták e hír megcáfolására,

mert a Tass-ügynökség jelentése merő kitalálás.

Az olasz-bolgár viszony barátságos.

Hasonlóképp hamis a londoni Reuter-ügynökség ama híradása, mely szerint Bulgáriában állítólagos rendezetlenségek és szabotázsselekmények történtek, miből kifolyólag sok bolgár egyént német gyűjtőtáborba vittek volna.

— **Betörések Aradon.** Az elmúlt éjszaka ismeretlen tolvaj behatolt Kunszt Sándor kereskedő Reg. Ferdinand-ut 43. szám alatt lévő üzletébe, ahonnan 66 ezer lei értékű ruhaneműket lopott. Betörő járt Rudau Elena Eminescu-utca 17. szám alatt lévő lakásán is, ahonnan az ismeretlen tettes 12 ezer lei értékű holmit vitt magával. Ugyancsak betörték Ciurdaş Maria Miron Costin-utca 17. szám alatt lévő lakásába is. A kár itt is több ezer lei.

— **Drágán árulta a cukrot — háromévi fogházat kapott.** Az aradi törvényszék mellett működő különleges bíróság, amely a kereskedelmi szabotázs-törvénybe ütköző ügyeket tárgyalja, Albert István aradi kereskedőt, akinek a Reg. Ferdinand-uton van üzlete, háromévi fogházra ítélte, mert boltjában cukrot rejtgetett és annak kilóját 150 leiért mérte. Ugyancsak ez a bíróság büntette meg Bora Vasile mészáros is, akit két hónapra munkatáborba utaltak, mert a hentesárut a maximális árnál drágábban árultotta.

TRANSILVANIA magyar FOGMŰTEREM

Alapítva 1920-ban,
Bucureşti, Str. Buzesti 12. Telefon 4.16.96.
Műfogak speciális készítése!!! Arany, porcellán és platina színű fehér fém. Pontos, lelkiismeretes és tartós munkák. Fizetési feltételek és kedvezmények. Rendelés vasárnap délelőtt is!

— **Devan a zsidók csak délelőtt tíz óra után vásárolhatnak a piacon.** Devai tudósítónk jelenti, hogy a devai zsidók a piacon csak délelőtt tíz óra után vásárolhatnak. Az utcákon és a vámnál tilos az árusítás és a termelők csak a piacon adhatják el terményeiket. Ez az intézkedés újabb rendelkezésig marad érvényben.

— **Diák alakulatokat szerveznek Japánban.** Tokióból jelenti a Rador, hogy a japán nevelésügyi minisztérium, elhárította, hogy egyetemi hallgatókból és középiskolai tanulókból különleges alakulatot szervez. Az alakulatot minden olyan esetben felhasználják, amikor belföldön fegyveres erőkre van szükség.

— **Halálozás.** Özv. pécsújfalusi Péchy Gézáé szül. Szűcs Janka augusztus 7-én délután elhunyt. Temetése szombaton délután 6 órakor volt Aradon, az Eternittea-temető halottsházából. Gyermekai: Lusi és Gizi gyászolják.

— **Molnár László — a magyar opera karnagya.** Hat esztendeje már, hogy körünkől eltávozott Molnár Magda a magyar énekművészet hatalmas igérete. Hilgermann Laura legkitünőbb tanítványa azóta teljesen betöltötte a hozzáfűzött nagy várakozásokat. A budapesti opera tagja lett ugyancsak kedvelt állandó, vendége a rádióknak. Most ismét örömhír érkezett a Molnár-családnak, Molnár Lászlót, aki kitüntetéssel nyerte el a karnagyi oklevelet, kinevezték a budapesti opera korrepetitorának. E hír mindenestre nagy örömet fog kelteni úgy a család barátainak, mint városunk zenekedvelőinek körében.

CORSO (ARAD)
Tel. 23-64

Egyedüli mozi Aradon, nyitott tetővel

Vasárnap d. e. 11'30-kor matiné
Előadások: 3, 5, 7'30 és 9'30-kor

Sikerült nagy áldozatokkal megszereznünk egy páratlanul izgalmas, szórakoztató, szemet-lelket kápráztató, felejthetetlen élményt jelentő filmet:

ANGYALOK A POKOLBAN

Főszereplők:

MARGARET LINDSAY — RONALD REAGAN

és a „Vidám Társaság”-ból ismert 6 nagyszerű gyermekszínész.
Román és német híradók

— **Ma este különleges műsor a német rádióban.** Berlinből jelenti a Rador: Ma, vasárnap a német birodalmi rádió este, negyedkilencről tíz óráig különleges közvetítést ad mindazon államok részére, melyek részvesznek a bolsevizmus elleni háboruban. A közvetítés jellegéje: Az Északi Jeges-tengertől a Fekete-tengerig. Erre a közvetítésre többek között meghívást kapott az ismert román karnagy, Perlea Ionel is, és Constantinescu: Kárpáti esküvő című zeneszerző-nyének előadását vezényli a rádióhangverseny keretében.

— **Bombázták a bolsevista Kina fővárosát.** A Rador munkái jelentése szerint száznegyven japán repülőgépet követő hullámokban bombázták Csunkingot, a kínai bolsevista kormány székhelyét.

— **Iskolai hír.** Az Alba-Iulia-i nyilvánossági jogal működő római katolikus püspöki leánygimnáziumban a felvételi vizsga az I. osztályba szept. 5-én lesz. A gimnáziumnak internátusa is van, ahol a lányok korszerű nevelésben, anyai gondozásban és ellátásban részesülnek. A feltételekről szívesen felvilágosítást az intézet előjárósága. Címe: Gimnázium episcopul rom. cat. de fete, Alba-Iulia, Piata Mihai Viteazul 15.

— **Gyászistentisztelet a háboruban elesett katonák lelkiüdvéért.** Vasárnap délelőtt tíz órakor Arad összes templomaiban gyászistentisztelet tartanak a háboruban elesett katonák lelkiüdvéért és ez alkalommal felolvassák az egyes számu veszteséglistát is. Az tisztiszteleten megjelennek a polgári és katonai hatóságok vezetői is.

— **Szigoru egészségügyi ellenőrzés.** Bucureştiből jelenti: A közegészségügyi minisztériumhoz az előbbi időben számos panasz érkezett, hogy lelkiismeretlen kereskedők romlott élelmiszert hoznak foralomba. A minisztérium utasította az alárendelt szerveket, hogy a legszigorubb ellenőrzést gyakorolják.

— **Kéréssel fordultak az aradmegyei gazdákhöz, akik el felelges buzájukat.** Az aradmegyei prefekus és az aradi főpolgármester felhívással fordultak az aradi és aradmegyei buzatermelőkhöz, melyben érték őket, hogy felelges buzájukat bocsássák az letétek községéhez a rendelkezésére. A buzát a községhez a hivatalos árban veszik át. Az eladásra bejelentett buzamennyiségről a községvezetők hetenként étszer jelentést tesznek a főszolgabíróságnak, onnan jelentést a prefektúrához továbbítják. A felhívás éri a gazdákat, hogy akinek 1—25 hold földje volt evette buzával, az amnyit adjon el, amennyit akar, 25—30 holdas gazdák felelegük 25 százalékát, az 0 holdon felüli gazdák pedig felelegük 50 százalékát adják el. Az ilymódon vásárolt buzából az illetékes hatóságok Aradváros, valamint azon községek zükségletét elégítik ki, ahol a szükségesnél kevesebb ruza termett.

Legideálisabb arceszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arcerém, esteli és nappali használatra. 1 tégléy ára lei 60.—, GENIUS-puder 1 doboz - ára lei 60.—. FÖLDES GYÓGYSZER-TÁR, ARAD.

— **Kik nem tartották be Aradon az elsötétítési gyakorlat rendelkezéseit?** Annak ellenére, hogy már közel három hónapja Aradon minden pénteken este 9 és 11 óra között elsötétítési gyakorlat van, még ma is sokan akadnak, akik nem tartják be a vonatkozó rendelkezéseket. Az épületekből világosság szűrődik ki és egyes nyilvános szórakozóhelyiségek bejáratára még mindig nem szerelték fel a rendelet által előirt függőnyt, amely megakadályozza a fény kiszűrődését, amikor az ajtó kinyílik. Akadnak olyan járművek is, amelyeknek lámpáit még nem látták el az előírás szerinti huzattal. A legutóbbi ilyen elsötétítési gyakorlat során számtalan kihágást tapasztaltak. A prefektúra légvédelmi hivatalának parancsnoka ismétleten és utoljára figyelmezteti a lakosságot, tegyenek eleget a vonatkozó felhívásoknak, mert legközelebb szigoruan ellenőrzik a gyakorlatot és a bünösöket a bíróság elé állítják. A kihágásokat 6 hónaptól két évig terjedő elzárással és 5000—50.000 leig terjedő pénzbírsággal sújtják. Aradon egyébként eddig hasonló kihágások miatt az alábbiakat állították bíróság elé: Özv. Zeinerné, Pelan Mihai, Faur Petru, dr. Sangeorgian Sofron, Mihoe Ioan, Blaj Ilie, Vancea József, András György, Kormai Félix, Niculescu Iacob, Antonescu Dumitru, Roxin Iulian, Wetler Mária, Furdai Josif, Turma Ludovic, özv. Györössi Andrásné. Broleti Teréz, Pop Pompei, Cordos Petru, dr. Roxin Teodor, Vincea Lajos, dr. Muntean Aurel, dr. Augustin Lazar, Neumann Iona, Gurdan Iuliu, dr. Gara Armin, Abraham Ernő, Serb Ioan, Buttinger Teréz, Anca Sabin, Petrea Ilie, Bozza Dumitru, özv. Horváth Lajosné, Pantozescu Rozalia, György Ferenc, Stepan Constantin, Erdélyi Maria, Hugo Wetel, dr. Salamon Ignác, Hatiegan Petru, Stauber Testvérek és Chera Ivan.

Hirdessen a
Déli Hírlapban!

SPORTTESEMÉNYEK

Szeptember 7-én tizenkét helyi körzetben kezdődnek az őszi háborus kupa küzdelmek

A központi labdarugószövetségi bizottság ülésén elhatározták, hogy átmenetileg az őszi idényben a bajnokság helyett egy háborus kupát írnak ki. A kupáért folyó küzdelmek tizenkét körzetben pontokra menő egyfordulós kezdődnek. A körzeti csoportok győzesei azután német mintára KK-rendszer szerint döntenek el a kupa birtoklásának kérdéséről. Tehát a körzeti győzteseket sorsolással párosítják és két-két mérkőzést játszanak, az így kikerült jobbak azután tovább játszanak, míg a vesztesek kiesnek. A

timisoarei körzetben előreláthatólag a Ripensia, UDR, SSMR, Electrica, Rapid, Chinezul, CFR, stb. játszanak majd. Ugyanígy lesz ez a többi körzetekben is. A kupaküzdelmek szeptember 7-én kezdődnek és a szövetség által a kupaküzdelmek számára kijelölt egyesületeknek és a szövetség által a kupaküzdelmek számára kijelölt egyesületeknek augusztus 15-ig jelentkezniük kell a részvételre. A beosztásokat most állítják össze.

A sport számára is: Öreg ember nem vén ember!

Az atlétizálás számára senkisésem öreg ha testileg egészséges

A legtöbb harminc-negyven év közötti embert, ha megkérdezik, hogy miért nem üzik a legelősebb sportot, az atlétikát, akkor a felelet csaknem mindig ugyanaz: „Ehhez már öreg vagyok.” A kivülálló, akik az atlétikát csupán látásból, vagy hallomásból ismerik, könnyen elfogadják ezt az indokot. Ezek szerint tehát az emberi mozgás alaplemeit, a futást, ugrást és dobást magában foglaló atlétika csupán a fiatalság számára van. Na és a tekintély, amely harminc-negyven éves korban jelentkezik? Ez már ebben a korban sokaknál lélektanilag is jelentkezik. A mozdulatok lecsendesedtek és méltóságjeljesek. Nyenkor persze már nem sok kedvet éreznek a futás, ugrás és dobás iránt.

Régi sportemberek akkor is, ha hosszú évekig hűtlenül elhagyták a sportot, rendszerint visszatérnek hozzá, mert érzik, hogy a sporttevékenység a testi és lelki erő legtisztább forrása.

Sok idősebb korosztálybeli olyan megfontolások is akadályozzák az atlétizálásban, hogy megjelenésük a sportpályán esetleg komikus alakban tüntetné fel

őket. De a sport és főleg az atlétika magasabban vett értelemben nem az első teljesítménye, hanem a sporttevékenységből fakadó testi és lelki öröm a fontos. Ez a megállapítás a sporttól távolabb állók számára talán kissé fellengően hangzik, de ismerni kell ezt a testet-lelket üdítő érzést, amely például egy jóleső futás után elfogja az embert.

Bármilyen korban folytatott atlétika, helyes adagolásban csak a test és a lélek hasznára lehet.

Ma már a tapasztalatok alapján idősebb férfiak, sőt nők számára olyan módszeres atlétizálást tud a szakavatott testnevelő összeállítani, hogy abból a korábbi sportolók egészsége csak hasznot húzhat. Egy híres filozófus mondta: — Az ember életének negyvenedik évéig a testi erejének kamataiból él, azután már a tőkéhez kell nyulnia. Az ember életének első felében természetesnek tartja testműködésének akadálytalan érvényesülését. Később azután már lassan érezhetővé válik, hogy a testet mozgató feszítőerő már alábbhagy, akadózni kezd a gépezet, lassan-lassan mindinkább lemorzsolódik az erő. Ezt a lemor-

zsolódást meg lehet akadályozni, de csak természetesen és

ehhez első sorban a könnyű atlétika tartozik. És itt lehet azt mondani, hogy erre sohasem vagyunk öregek, persze csak akkor, ha szervezetileg különböző egészségesek vagyunk. Schopenhauer szerint, a világot mozgató alapelv az akarat. Az öregeknél is akaratlanul, hogy könnyű atlétikába fogjon. A hát a legközelebbi alkalommal, a legközelebbi sportpályán hozzá kell fogni. Csak a kezdet tünik nehéznek. Azután már éppen az idősebb atléták válnak az atlétizálás leglelkesebb híveivé és ez a sportot mérők szemében lelkileg sem tünik különösnek (NS-Sport.)

Sportolók mindenfelől

A Román-Kupa bizottság értesítette a Rapid és Unirea-Tricolor csapatát, hogy készüljenek a kupa döntő mérkőzésére, mert előreláthatólag azt augusztus 17-én vagy 19-én le kell játszaniok. Ugyszintén a közeljövőben másorra tűzik a tavaszi idényből elmaradt utolsó mérkőzést a Rapid és a Venus együttese között.

Oberhausenben megtartott atlétikai versenyen a 100 m-et Warnemünde a 2000 m-en 5:26.2 idő ért el. A kalapácsvetésben Storch 57.48 m-e az idei legjobb teljesítmény. Súlylökésben Lampel 14.30 m-t ért el.

Tegnap estére volt másorra tűzve a Ferencváros NAC mérkőzés a Szent István-Kupa küzdelmeinek sorában. Az eddigi mérkőzéseken a W/MFC csak küzdelem után tud győzni a Kispest együttesét. Az Elektromos sorsolással jutott tovább a Gammával szemben, míg a tavalyi kupagyőztes Törekvést csak a második félidőben tudta az Upest maga alá gyűrni. A Törekvés szerezte meg az elgőlt Dobay révén, amit a 40. percben Vidor egyenlített első félidőben.

A Baselben megtartott svájci atlétikai versenyen a következő eredményeket érték el: 800 m.: 1:56.200 m.: 22.6, mindkettő az idei év legjobb teljesítménye, 1500 m.-en 4:08.6 idő svájci főiskolai csúcseredmény.

Az olasz-magyar atlétikai viadal mai második napjának a másora: 110 m gát, rudugrás, 200 m síkfutás, diszkoszvetés, 400 m síkfutás, hármasmugrás, 1500 m, gerelyhajítás, 10.000 m, 4x400 m váltó.

A VÖRÖS POKOL

Pjotr Fedorovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HÍRLAP
EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICS KRIMOV

1. PJOTR FEDOROVICS TOBELJOV BEMUTATKOZIK

Uraim, — kezdte meg elbeszélését Tobeljev a hadifogságba esett orosz vörös csapatok tisztjeinek kihallgatását végző bizottság előtt, — kissé elfogódott vagyok, amikor kiejtem önök előtt azt a megszólítást: uraim. Hosszu huszonnégy esztendő óta nem szólítottam meg így senkit. Mindig csak a tavaris, elvtárs megszólítás járta. Ha eleintén voltunk is sokan, akik a megszokásból és a mások iránti illendőségből is olykor még ki akartuk ejteni az uram, vagy uraim szót, még a kimondás előtt nyelvünkbe harapunk, mert annak esetleg nemcsak az lehetett volna a következménye, hogy burzsuj kutyáknak bélyegezzék minket, hanem könnyen az életünkbe kerülhetett. Mert a cseka emberei semmibe se vették az emberi életet, amikor nem saját magukról volt szó.

Uraim, bocsássanak meg e kis kitérésért, holott első szavamnak a bemutatkozásnak és személyes adataim bemonomásának kellett volna lennie. Készséggel szolgálatára állók önöknek, uraim.

Nevem Pjotr Fedorovics Tobeljev és őrnagy voltam a bolsevista hadseregben.

— Ön még rangjelzése szerint most is őrnagy, — szólott közbe a szövetséges hadak hadifogolybizottságának egyik ezredese.

Nem tekintem már magamat bolsevista őrnagynak, mert eddig csak kényszerűségből voltam az. Csak azért vállaltam tiszti rangot a szovjetunió hadseregében, mert megtagadás esetén ez számomra a halált jelentette volna. En pedig élni akartam, ugyan nem magamért, hanem azért a sokezer jó oroszért, aki összeszorított foggal türt és szenvedett a bolsevista rémuralom alatt és sohasem szünetelt meg a felszabadulást. Sok-sok derék orosz menttettem meg az elmúlt huszonnégy év során kajtótól, veszedémtől

és kivégzéstől. Ez volt az oka, hogy vállaltam a bolsevista látszatot és együtt üvöltöttem a farkasokkal.

Amikor a mostani háboru kitört, tudtam, éreztem, hogy ez Szent Oroszországnak a bolsevista iga alól való felszabadulását jelenti. Az első pillanattól fogva erős meggyőződésem volt, hogy a szövetséges hadaknak a vörös szovjetunió ellen megindított keresztes hadjárata meghozza a bolsevista hadsereg vereségét és ezen keresztül újjászülletik az orosz nép. Számosan voltunk olyan tiszték a vörös hadseregben, akik érzésben és hitvallásban megmaradtunk fehéreknek és felismertük az időt, amikor cselekednünk kell. Cselekedtünk olyképpen, hogy szabotáltuk a vörös hadvezetőség rendelkezéseit és előmozdítottuk a balsikerek bekövetkezését. Kiadtuk egymás között a titkos jelszót is, hogy a kellő pillanatban a vezetésünk alatt álló emberekkel együtt megadjuk magunkat. Katonáink többsége nem bolsevista érzelmű, azonban a politikai biztosok terrorja alatt áll. Azért tehát elhatároztuk azt is, hogy a politikai biztosokat vagy lelőjük, vagy pedig foglyainkká tesszük őket és velük együtt megyünk a hadifogságba.

Ma reggel tisztjimmel és bizalmas katonáimmal megbeszélést tartottunk. Megállapítottuk, hogy tevékenyen már nem gyengíthetjük többé a szovjet hadvezetést, kimondtuk erre, hogy a megadással csökkentjük erejét. A megadás megtörtént. Átjöttünk önökhöz, uraim, mert tudjuk, hogy a szövetséges csapatok nem ellenségei a sanyargatott orosz népnek, hanem ellenfelei a világ becsületét és kulturáját fenyegető bolsevizmusnak.

Most, hogy itt vagyok önök között, uraim, újból kijelentem, hogy csak voltam őrnagy a vörös hadseregben és azért távolítom el rangjelzéseimet. Ha esetleg létesülhet az önök akaratából a fehér oroszok hadserege, amely önökkel együtt küzdhet a vörösök uralmának megsemmisítéséért, akkor szívesen tartom ismét kötelességemnek, hogy tiszti rangot vállaljak. Addig azonban nem.

Apám Fedor Alexandrovics Tobeljev, a cári gárda ezredese volt. Családom férfitagjai visszamenőleg mindannyian vagy a cárok hadseregében szolgáltak, vagy pedig magasrangú közhivatali állásokat töltöttek be.

Orosz ősapám német eredetű volt. Hiszen köztudomású, hogy számos orosz főrangú sarj családfájának német gyökere is van. Így volt ez nálunk is, —

ősapám Nagy Péter cár idejében jött Oroszországhoz az ezerhétszáz éves elején. A cárral még annak külföldi utazásai alkalmával ismerkedett meg és meg hívására telepedett meg Pétervárott, amelyet a cák akkoriban alapított. Ősapám neve Dobelhoff Sándor volt és apját keresztnev szerint Józsefnek hívták. Félésztondó elvőt hozta, hogy teljesen oroszra váljon. Attért az ortodox vallásra és nevet oroszosza Alexander Jozipovics Tobeljovnak írta. Családi hagyományaink szerint még irgalmatlanul törte az orosz nyelvet, de azért rendületlenül csak ezen beszélt. Péter cár biztatására feleségül adott hozzá Maria M. hajlovna Trubeckojt. Ettől fogva szokássá vált nálunk, hogy a fiuk mindig csakis régi orosz családtag leányait vették feleségül. Így aztán egyre több hamisítatlan moszkovita vér került az ereinkbe. Az ényám Milena Gavrilovna Doigorukov volt.

Mindössze negyvenegy éves multam, de a hajam két halántékomon már őszül. Ennek okát önök meg fogják érteni, uraim, ha türelmesek lesznek meghallgatni, milyen pokoli szenvedéseken mentem keresztül a bolsevisták vörös paradicsomában. Huszonnégy év óta az orosz menboltozaton a tűz és csóvájának beilló ótágu szovjetszavilag keringett és ugyanakkor a kalapács és a sarló a pusztítás jelképe volt. Kalapáccsal ütötték fejbe, aki megjegyzést tett a szovjetrendszerre és sarlóval vágták le a meggyőződés és a vallás virágait.

— Ugy látom, — szólott ismét közbe az ezredes — az ön elmondása hosszú lesz, mert hosszú időre kíván kiterjeszkedni.

Igen, ezredes ur, — válaszolta, — szükségesnek tartanám részletesen elsorolni mindazt, amit huszonnégy évem keresztül átéltem és láttam. Engedelme kérek, hogy több órán keresztül beszélhessek.

— Nincsen kifogásunk többórás vallomása ellen, mert hiszen nekünk is az a célunk, hogy apróra megismerjük az orosz nép szenvedéseit és beláthassunk bolsevisták garázdálkodásába. Ennek meghallgatás azonban tulmegy a hadifogolybizottság hatáskörén, mert mi csak a hadifoglyok személyi adatait és eseti leges tisztára katonai természetű közléseit vesszük fel. Azért helyesnek tartanám, ha ön külön szűkebb bizottság előtt tenné meg vallomását.

Rendelkezzenek velem, ezredes ur, — jegyezt meg.

Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Garoflid volt miniszter:

Gazdaságos lenne, hogy a mostani rendkívüli terheket ne csak a mai nemzedék viselje

A nemzetgazdaság fejlesztésére alakult liga Bucurestben ülést tartott Garoflid volt földművelésügyi miniszter elnöke alatt. Az ülésen a liga számos tagja mellett jelenlent Stoenescu tábornok pénzügyminiszter, Mariuca nemzetgazdasági miniszter és Sichitiu földművelésügyi miniszter is. Garoflid enőki megnyitójában hangsúlyozta, hogy a mai rendkívüli idők nagy áldozatokat kívának mindenkitől, de

méltányos és igazságos, hogy ezeket a terheket ne csak a mai nemzedék viselje, hanem a következő generációk is.

Elgyalták ezután azt az emlékiratot, melyet a liga már

régebben a pénzügyminisztériumhoz nyújtott be. Ebben a memorandumban a liga azt javasolta, hogy a kormány bocsásson ki belföldi kölcsönre aláírási felhívást és a jegyzőknek nyújtson igen nagy kedvezményeket. Ilyenek lennének magas kamat megállapítása, prémiumok a névérték husz százalékáig, az adó alól való mentesség, a kölcsönkötvények elfogadása az adófizetésnél, stb. Kérték egyben, hogy a tisztviselők számára engedélyezzenek fizetési kedvezményeket. Mindhárom jelenlevő miniszter vázolta minisztériumának működését és kiemelte azt a kívánságát, hogy a magángazdaság zavartalan fejlődésével segítséget és biztonságot nyújtson a megnagyobbodott ország nemzetgazdaságának.

Szeptember 15-én kezdődik az erdőirtás. A földművelésügyi minisztérium erdészeti ügyosztálya közli, hogy az érvényben levő rendelkezéseknek megfelelően az erdőirtás szeptember 15-én kezdődik.

Kétszáz ezer csemetefát ültettek Caras megyében. A caras megyei erdőgazgatóság még tavasszal nagyobb fásítási terveket dolgozott ki, amelyek alapján eddig kétszáz ezer facsemetét ültettek Maidan és Bocsa-Romana község környékén. A tervek szerint az ősz folyamán és a jövő tavasszal újabb négy millió facsemetét ültetnek. Ebből a célból Surducu faiskolát létesítettek.

Pénzügyi gárdák szemléje. A Rador bucarestii jelentése szerint Lungu tábornok, aki a pénzügyminisztériumban teljesít szolgálatot, július 31. és augusztus 7 között megvizsgálta a Timisoarán, Aradon, Deván, Sibubán, Fagarason, Brasovban, Campinán és Ploestiben működő pénzügyi gárdákat és megállapította, hogy ezek a legteljesebb mértékben teljesítik kötelességüket és felelnek meg hivatásuknak.

AZ ELADOTT ÉS ÁT NEM IRT GÉPKOCSIK BEJELENTÉSE. A gépjárművek eladásával kapcsolatban, amely tudvalevően a hadfelszerelési államtitkárság jóváhagyásához van kötve, a közlést az államtitkárság most a következőket közli: Mindazok a személyek, akik gépjárművek eladására iránti kérvényt nyújtottak be és erre még nem kaptak választ, a legrövidebb időn belül jelentkezzenek a megyei prefekturákon, ahol nyilatkozat-ürlapot kell kitölteniük. Ezt a nyilatkozatot a prefekturák a közlést az államtitkársághoz terjesztik fel. Az illetékes szervek utasítást kaptak, hogy minden eladási engedély iránti kérvényhez csatoljanak ilyen nyilatkozatot.

Változás az angol bank vezetőségében. A svéd lapok közlése szerint az angol főváros pénzügyi köreiből közele váltózat várnak a Bank of England vezetőségében. Montague Norman, aki huszonegy éve viseli már az angol jegybank kormányzó tisztségét, betöltötte a korhatárt és nyugdíjba megy. Számolnak azzal, hogy a bankkormányzót rendkívüli szükségére való tekintettel felkérjük, vezesse továbbra is az angol bankot. Amennyiben ez nem történne meg, valószínű utódjának Catto lordot emlegetik. (Universul).

MEGHOSSZABBÍTOTTÁK A KÉTSZÁZALÉKOS NEMZETVEDELMI BÉLYEGEK BEVÁLTÁSA. A pénzügyminisztérium közlése alapján megírta, hogy a régi kibocsátású kétszázalékos nemzetvédelmi bélyegek, melyeken az értékelés a bélyeg feloldásán van, augusztus 3-ai hatállyal érvényét veszítte. Ezután a határidő után kihágási jegyzőkönyvet készítettek fel, ha számlákra, fizetési jegyzőkre stb. a bélyegyet alkalmazzák. Közli a pénzügyminisztérium, hogy augusztus 15-ig meghosszabbította ezeket a bélyegeket beváltási határidejét. A beváltást behajtási pénzügyigazgatóságokhoz, vagy a kerületi hivatalokhoz intézett bélyegmentes kérvénnyel kell kérni, amelyben feltüntetendő a bélyegek száma és értéke.

Negyedmillió tonna német rozs Belgiumnak. A német belga hatóságok között történt megegyezés alapján Belgium kenyérszükségletének az új termés betakarításáig történő fedezésére kétszáznegyvenöt ezer tonna németországi rost és harmincezer tonna hollandiai trögonyát szállítottak Belgiumba.

A nemzeti bank heti jelentése. A nemzeti bank most nyilvánosságra hozott jelentése szerint a július 21-én kezdődött héten az aranykészlet értéke az előző heti 32 milliárd 598 millió 931.499 leiel szemben elérte a 32 milliárd 604 millió 350.916 leit. A behozatalra szánt devizakészlet 650 millió 863.800 leire emelkedett. A lezárt kifizetés nélküli számlák szereplő devizák összege 6 milliárd 94 millió 968.424 leiről 6 milliárd 157 millió 046.593 leire növekedett. A bankjegyalomány értéke 73 milliárd 21 millió 129.535 leiről 74 milliárd 909 millió 413.890 leire ugrott, míg a váltópénzek értéke 613 millió 979.241 leiről 724 millió 489.507 leire növekedett. A kereskedelmi tárca 23 milliárd 628 millió 39.083 leiről 23 milliárd 991 millió 674.914 leire és a mezőgazdasági tárca és adósságok tárca 586 millió 78.116 leiről 584 millió 826.072 leire változott.

Hadifoglyok nem használhatók a mezőgazdasági munkálatoknál. A földművelésügyi minisztérium közli, hogy a jövőben nem utalnak ki hadifoglyokat a mezőgazdasági munkálatokhoz, mert ezeket más közhasznú munkálatoknál használják fel.

Gramofonlemez behozatala tekintetében a nemzetgazdasági minisztérium úgy intézkedett, hogy ezen kérvényekhez csatolni kell a propagandaügyi minisztérium jóváhagyását is.

AZ ALKALMAZOTTAK BEJELENTÉSE. Közlött, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatok csupán az alkalmazottjaikat kötelesek a megállapított módon augusztus hó 15-éig bejelenteni. A Bánsági Gyárosok Szövetsége az UGIR útján sürögnyilleg arról értesült, hogy azok a vállalatok, amelyeknek zsidó alkalmazottja nincsen, arról a körülményről ugyancsak augusztus hó 15-éig kettős példányban a következő címre jelentést tenni tartoznak: Oficial Central de Romanizare, Bucuresti, Str. Calomfirescu 8.

Augusztus 15-én kezdődik a részleges vadászati idény. A földművelésügyi minisztérium vadászati igazgatóságának közlése szerint augusztus 15-től a fűrj, vadliba és vadruca, továbbá a szalonka vadászása, szabad.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.55—45.26. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—3.05, német márka 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral) 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, lira 9.50—9.50, francia frank (38 százalékos felárral): 3.22—3.34. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 757.44—787.26, egyiptomi font 776.91—807.50, palesztinai 760.29—790.21.

Határidő napló

AUGUSZTUS 11:

Azok a vállalatok, amelyeknek 1940 október 5 utáni keltezésű igazolás van a birtokukban arról, hogy a kérdéses vállalatnál nem működött románosítási kormánybiztos, ellenőrző felügyelő vagy különleges kormánybiztos, ezeket az igazolásokat eddig a napig tartoznak eljuttatni a románosítási és telepítési államtitkársághoz.

AUGUSZTUS 15:

Zsidó alkalmazottak bejelentése a központi románosítási hivatalnál. Feltüntetendő az alkalmazott neve, hivatali beosztása, iskolai végzettsége, egyéb pénzbeli, vagy természetbeni járandósága, valamint az is, hogy az illető vállalat, a központi románosítási hivatal, illetve a munkalehelyező hivatal milyen intézkedést tett a zsidó alkalmazott elbocsátására.

A régi kibocsátású kétszázalékos nemzetvédelmi bélyegeknek négy százalékosra történő becserélése. A pénzügyigazgatóságokhoz, vagy a kerületi adóhivatalokhoz intézett bélyegmentes kérvényben feltüntetendő a becserélésre kerülő bélyegek száma és értéke.

A gabonakereskedők névjegyzékébe történő felvétel iránti kérvények határideje. A kérvények a központi gabonahivatalhoz adandók be, ha a kérelmező több megye területén kívánja gyakorolni a gabonakereskedelmet, amennyiben azonban ez csak egy megye területére szorítkozik, az engedélyt az illető megyei gabonahivaltól kell kérni.

Rádió

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 10.

Bucuresti: 8 Indulók, hírek, hangverseny. 9.30 Istentisztelet közvetítése. 12 Déli hangverseny. 13 Hírek. 13.20 A hangverseny folytatása. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Katonaóra. 15.30 Sebesültek órája. 16.30 A falu órája. 17.30 Hírek. 17.45 Előadás. 18 Zene. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámu román adó: 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I: 8 Hanglemezek. 8.45 Hírek. 10 Református istentisztelet. 11 Egyházi ének és szentbeszéd. 12.20 Időjelzés és vízállásjelentés. 12.30 Melles Béla zenekara, közben felolvasás a Rádió és a csend címen. 13.40 Hírek. 14 Hanglemezek. 15 Gazdasági előadás. 15.45 Szalonötös. 16.30 Matány Antal elszavalja Petőfi Sándor Bolond Istók című versét. 17 Hírek. 17.20 Katonaműsor. 18 Zongorahangverseny. 18.25 Vidám csevegés. 18.40 Dzsessz-együttes. 19 Hírek. 19.20 Zenés előadás „Madárlátta kenyér” címen. 20 Sporteredmények. 20.10 Az első feleség című vígjáték előadása. 21.40 Hírek. 22.20 Hangképek a vasárnapi sportjából. 22.40 Balettzene. 23 Idegennyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24 Hírek.

Budapest II műsora nem közvetít.

HÉTFŐ AUGUSZTUS 11.

Bucuresti: 6 Indulók, hírek, hangverseny. 12 Déli hangverseny. 13 Hírek. 13.20 A hangverseny folytatása. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Katonaóra. 15.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.45 Előadás. 18 Hanglemezek. 19 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.15 Előadás.

Rövidhullámu román adó: 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

ÜZLETNYITÁS!

A villanszerelők és rádiószakértők által alapított timisoarai LEKTROTEHNIKAI ZÖVEI KEZT 1941 évi augusztus közepén

A főüzleti telefon
14-16

»DETGE«

néven megnyitja villamossági cikkekkel dusan felszerelt üzlethelyiségeit és pedig:

Főüzletét: Timisoara IV., Boulevard Carol 12. szám alatt, telefonszáma 14-16 (ezelőtt PETER HERZOG és Co üzlethelyisége)

Fióküzleteit: Timisoara IV., Bratianu u., telefon 14-32 (a józsefvárosi piactér és a Bratianu-utca sarkán levő házban, a Kleininger divatruház mellett). Timisoara I., Marasesti-utca 1 sz. alatt, telefon 14-17 (a Bankverein palotában)

Üzleteinkben a legkifinobb gyártmányu szerelési anyagok, háztartási cikkek és a nagy- és kisipar részére szükséges villanyossági készülékek és anyagok állandóan raktáron.

A világhírű AEG rádiókészülékek képviselője a Bárság, Arad és Hunedoara megyék részére. Telefunken rádiókészülékek. Szakszerű és előzékeny kiszolgálás!

Apróhirdetések

Alkalmazás

Gyermektelen idősebb házaspár házmesternek felvétetik a III. kerületben. Kert és ház felügyelése ellenében szabad lakást kap. Érdeklődni Timisoara, I., Vlad Delamarina 1. (4950)

Megbízható mindenest, jól főzött, azonnal alkalmazok. Dr. Hoffinger Károlyné. Hatég, jud Hunedoara. (3110)

KÉRESEK SZORGALMAS

hentessegédet

kolbászkészítésre havi fizetés 4—5 ezer lei. Cim

Wanner Károly, Parco a, Arad-megye

Vasalónót keresek munkakönyvvel, aki férfi- és nőruhákat tökéletesen vasal. Wagner János, Deva, Strada Grivitei 45. szám. (3093)

Tanulóéányokat nőiszabóságra elsőrangú szakmai kiképzésre felvesz Haas Hermann, áll. képesített szaktanár vezetése alatt álló szabói szaktanintézet, ezelőtt Szabászati akadémia, erre a célra külön berendezett üzeműhelye. Beiratás délután 6—8 óra között. Timisoara, Piata Unirii 5. (3089)

Inkasszót vállal állásnéküli tisztviselő. Cimeket Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8 alá kér. (3120)

Kőműveseket, napszamosokat és napszamosnöket építkezési munkálatokra azonnalra felveszünk. Friedrich, Timisoara II., Str. Cogalniceanu 10. (Standard-harisnyagyárral szemben.) (1941)

Komoly mindenest keresetk. Kozonics, Timisoara IV., Str. Bratianu 24. (3094)

Tanonc fizetéssel felvétetik fűszer- és csemegeüzletbe. Ghita Ioan, Timisoara, Piata Lahovari 1. (1934)

Darálmalomba molnár és kocsis felvétetik. Arad, Str. Capitan Ignat 47. szám (3145)

Allást keres

10 évi gyakorlattal bíró irodastanó, német, román, magyar levelező, állást keres. Helyettesít szabadságotokat is. Cimeket „Perfekt” jellegére a timisoarai kiadóba kér. (4980)

Munkaszolgáltatmentes zsidó intellektuel vállal bizalmi állást. Perfekt román, magyar és német, írásban és szóban. Megkeresést „Zsidó bizalmi” jellege alatt a timisoarai kiadóba kérek. (1906)

Keresztény tisztviselő több évi irodai gyakorlattal, német, magyar nyelvtudással állást keres. Cim a timisoarai kiadóban. (1934)

Középiskolát végzett, keresztény, három nyelvet beszélő elárúsitónó állást keres. Irodai munkát is végez. Cimeket „Szorgalmas” jellegére a timisoarai kiadóba kér. (4880)

Parfumeriába vagy fotoszaküzletbe állást keres nagy gyakorlattal bíró nő. Cim a timisoarai kiadóban. (1930)

Nagy gyakorlattal, három nyelvet beszélő, könyvelésben jártas hivatalnok állást keres. Bogyá, Timisoara-Fratelia, IV-ik utca 94. (1928)

HAZAK FÖLDEK SZÖLÖK MALMOK TELKEK

minden árfokozatban
HATSCHER ÜGYNÖKSÉG
Arad, Bul. Carol 17 (volt 46)
Telefon 16-95

Házvezetőnői állást keres magányos úrnál intelligens, perfekt jó háziasszony (lehetőleg Timisoarán). Cimeket „Nem bánja meg” jellegére a timisoarai kiadóba kér. (1935)

L a k á s

Kérek 2—3 szobas lakást fűrdősobával. Három hónapra előre fizetek. Cimeket kérem Román Hitelbanknál Timisoara, I., Piata Libertatii 3. szám alatt leadni. (1897)

Egy vagy két személynek szép butorozott szoba, fűrdősoba használatra kiadó. Timisoara IV., Strada Bratianu 23. I. em. 3. (1907)

Bérbeadó két egymásbanyiló butorozott szoba Timisoara-erzsébetvárosi villanegyedben, augusztus 15-re. Reflektánsok adják a timisoarai kiadóba cimeket „Csendes lakó” jellege alatt. (3092)

Csinosan butorozott szoba különbejáráttal azonnalra kiadó. Timisoara II., Str. Moise Nicoara 8. szám. Schneider-nél. (4881)

Adás-vétel

Jégszekrények, varrógépek, irodaberendezések, írógépek, hálósobák, ebédlők, matracok, ottomanok, kerti butorok, Thonet-székek olcsón eladó. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3081)

MIELŐTT VENNE VAGY ELADNA külföldi vagy belföldi perzsát, antik butort, márkás porcellánt, ezüst dísz tárgyat, műtárgyat, festményt, szobrot, Wertheimkasszát, írógépet, könyvrítkaságot, linoleumot, irodaberendezést — forduljon bizalommal az „AR-TA” bizományi üzlethez, Arad, Strada Alexandri 5. (3060)

Makulatura kapható a Déli Hírlap kiadóhivatalában, Timisoara. (4500)

Figyelem! Jégszekrények, recamierek, kasszák, íróasztalok, írógépek, varrógépek, kombinált szobák, ebédlők, egyes butorok új és használt állapotban, óriási választékban legolcsóbban kaphatók. Keleti és belföldi szőnyegek nagy választékban! Vesszünk teljes lakásberendezéseket, szőnyeget, ezüstöt, nemes porcellánt. Tempo bizományi üzlet, Arad, Fischer Eliz-palota. Telefon 19-75 sz. (3059)

Házfelket keres Aradon, a tisztviselőtelepen, vagy a volt Amefa területén etnikai román. Cimeket Rudolf Mossehoz Arad, Strada Eminescu 8. szám alá kérek. (1979)

ARADON a piactér közelében magásházban lakás, 3 szoba, fűrdősoba, 4 kisebb lakás, nagy műhely és két pincével 900 ezer leiert, ugyanott magánház 3 szoba, konyha fűrdősobával 320 ezer leiert eladó

Lőrincz ingallaniroda

Arad, Eminescu-utca 24.

Hátizsák minden nagyságban kapható. Arad, Strada I. Duca 20. Kirch. (3133)

Szalagfűrészt és gyalugépet megvételre keresünk. Ugyanott kádáregedek felvétetnek és mesterek bémunkát kaphatnak. A legnagyobb kereseti lehetőségét biztosítjuk. Appeltauer-hordógyár, Timisoara IV., Str. Fröbl 5. (1923)

10 lóerős villanymotor megvételre keresetk. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3131)

Bentábilis vállalat eladó. Timisoara I., Str. Ungureanu 14. (4978)

Mérmérleget 3—5 tonnái, sineket tjp. 23—33 kgr, dupla T-vasakat és 150—200 mm beton csöveket megvételre keresek. Friedrich Desideriu, Timisoara IV., Str. Vespasian 11. Telefon 44-18. (1903)

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

WALTRICH fodrász Timisoara

II, Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok. 1-2-3-6 os villamos megállójánál ::

Vajsziú gyermekkocsi eladó. Ugyanott sportkocsi megvételre kerestetik. Timisoara I., Bulev. Diaconovici Loga 40, az udvarban. (1936)

Régi diófaháló, ágybetéttel eladó. Arad, Str. Dorobantilor 32. (3143)

Egyszoba butor olcsón eladó. Arad, Str. Oituz 135. (3142)

Accordeont, 80 basszussal, keresek. Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. alatt. (3141)

Sürgösen keresek 21-es hengerekét megvételre. Cim: Hajós Georgehe, Arad-Micalaca, Str. Dosoftei 2. (3144)

Eladók használt deszkák, lisztesládák, riglifa és futószőnyeg. Arad. Str. Cuza Voda 47. (3150)

Eladó „Super” rádió 5+1, egyszemélyes szandolin és káposztáshordók. Arad, Str. Fabriciei 39. (3127)

Sürgösen eladó 3.30x4.30 hibátlan keleti szmirna. Timisoara IV., Piata Drazalina 15. I. em. 5. (1943)

Eladó fekete tölevfa-íróasztal, nagyon szép hármass szekrényvel, fotelszékek, könyvespolc, barna üveges sarokszekrény, rollószekrény, fehérszoba, régi, kitűnő hegedű, szobahinta, hatalmas garderobszekrény, konyhaszekrény és asztal, kifogástalan jégszekrény, vasgép, perzsaszőnyeg szővőráma, szővőszék, függöny, zsírosbődön stb. Timisoara III., Bul. Mihai Viteazul 34. szám. jobbra csegetni. (1942)

Kettő darab „Dürkopp” gyártmányú aszurozógép, villanymotorral eladó. Cimeket a timisoarai kiadóba „Cecasio” jellegére. (1939)

Komplett darálmalom motorral együtt eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (3132)

Fából művészi esen faragott

disztárgyak, kefetartók, dohánykészletek, könyvtámasztók, csillárok, álló és asztali lámpák.

teszületek, Mária-reliefek, templomi és házi oltárok,

Szobrok, mindennemű ajándéktárgyak szolid árak mellett kaphatók

Szánthó László

szobrászművésznél
Timisoara III., Strada Memorandului 16. sz.

Kisebb magánház műhellyel eladó. Arad Doamna Balasa 56. sz. Érdeklődni lehet Arad, Str. Gen. Coanda 15. (3121)

Elsőrendű kitűnő bécsi szerkezetű zongora, rövid, páncéltökével, dupla keresztúros, majdnem új állapotban, eladó. Gáborné, Timisoara III., Str. Timotej Cipariu 5, I. em. (1917)

Kifogástalan keleti perzsát 12-15 négyzetméter nagyságig megvételre keresek. Timisoara I., Str. Beethoven 1. (1931)

Használt, jó állapotban levő női kerékpárt veszek. Timisoara I., Str. Brustur 6. Emelet. Telefon 23-07. (1932)

Tűzifa- és épületanyagkereskedés, teljes felszereléssel, betegség miatt eladó, vagy kiadó. Cim a timisoarai kiadóhivatalban. (1899)

Modern, jó minőségű, keveset használt hálósobát megvételre keresek. Timisoara-Fratelia, I-só utca 47. szám. Telefon 37-39. (1929)

Különféle

Már 200 leiert igen szép paplant keszu Glück, Arad, Str. Baritiu 8. szám. (Piata Avram Iancu mellett). (3062)

Bánsági német kereskedő, széleskörű kereskedelmi gyakorlattal, kereskedelmi, vagy ipari vállalathoz társulna megfelelő tőkével. Ajánlatot „Bizalom méltó” jellegére a timisoarai kiadóba kérek. (3095)

Jobb iparvállalatba nagyobb tőkével be társulna komoly etikai román. Cim: timisoarai kiadóban, vagy 19-91. telefon szám alatt, Timisoarán. (4956)

Kosztos diákok teljes ellátásra felvétetnek. Timisoara I., Strada Braniste 1. I. em., Banatia mögött. (4596)

Poloskairtást, parkettsuroást garanciával mellett vállal Lovas, Arad, Bulevardu Regina Maria 18. szám, házmesternél

4—5 tehénnek való terület, szükség esetén épületekkel együtt Timisoara II. kerület külterületén kiadó. Cim a timisoarai kiadóban. (1918)

Raktárhelyiséget, szárazat, lehet pincés is, keresek bárhol Arad területén. Pontos ajánlatot kérek, méretek feltüntetésevel. „Éves bérlő” jellegére Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám alá. (3133/a)

3 millióval társulnék artdi ipar-, vagy kereskedelmi vállalathoz. Magyar árja származású vagyok. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3134)

Bérlés, 34 hold prima szántóföld Lugoj közelében, gazdasági udvarral, jutányosan bérbeadó. Bukovinszky, Gavojdia.

Poporala temetkezési segélyegyesület

Timisoara - Elisabetin. Vezérképviselő: Arad, Str. Iosif Vulcan Nr. 10. Felvezeteket 15—85 évig orvosi vizsgálat nélkül, Irassa be öreg hozzátartozóit. Fiatalok részére külön segély házasság, baleset, szülés és katonai szolgálat esetén. Kérjen prospektust. Ügynökök felvétetnek.

Poloskairtást garanciával vállalom. Tályai, Timisoara, Bul. Eroilor dela Tisa 95, ajtó 2. szám. Telefonszám: 25-56.

Hustalan napokon nélkülözhetetlen tanácsadó a Mazdaznan-kéziszakácskönyv. Kapható: Jachan-könyvkereskedésben. Ára 35 lei. Timisoara I. (1921)

Családi ház III. kerületben, két szoba, mellékhelyiségekkel, vagy kerttel, azonnal kiadó. Nem zóna. Évi bér előre fizetendő. Cim a timisoarai kiadóhivatalban. (1940)

Elveszett 23.492. számú, özvegy Oteanu Maria szül. Zupka névre szóló személyazonosság igazolványom. Kérem a megtalálót, adja le a Timis-Torontáli Egészségügyi Szolgálatnál, Timisoara I. Strada General Grigorescu 1. Drazalina Máriánál. (1938)

Bucurestibe utazom Aradról, bárminő ügy elintézését felelősséggel vállalom. Cim: Arad, Rudolf Mosse, Strada Eminescu 8. (3147)

Házikoszt. izletes, olcsó, kihordásra kapható. Cim megtudható Aradon, Rudolf Mosse-nél. Str. Eminescu 8. (3148)

Pályázat

A sanaieui róm. kat. plébánia pályázatot hirdet

egytanerős osztályban iskolához

Okleveles és román vizsgával bíró tanítók, vagy tanítónők (nyugdíjasok is) pályázatukat augusztus 20-ig nyújtsák be a következő címre: Parochia rom. cat. Sanaieiu u. p. Tince, jud. Bihor. Járandóság: 24 hold föld haszonélvezete 2000 lei készpénz, 15 m³ tűzifa 5 szobás 2 konyhás kertes lakás.

Róm. kat. plébánia

Sanaieiu, u. p. Tince, jud. Bihor